ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-ЖА J. КОКОТТ
представено на 26 юни 2008 година [1]

I — Въведение

1. В настоящото преюдициално производство на Съда е поставен въпрос относно действителността на решение в областта на държавните помощи, прието от Европейската комисия през 1997 г. В това решение Комисията решава да не повдига възражения срещу изменението на френска схема за помощи, която цели подпомагане на радиоразпространението — помощ № N 679/97 (наричано по-нататък „спорното решение“).

2. Схемата за помощи има за цел финансовото подпомагане на по-малки френски радиостанции със слушатели на местно равнище, така наречените *„radios associatives“* [2]. За целта още през 80-те години е създаден „Фонд за подпомагане на радиоразпространението“ [3], финансиран посредством парафискална такса върху излъчваната във Франция реклама, както чрез радиоразпръскване, така и чрез телевизионно радиоразпръскване. През разглеждания в случая период от време с таксата се облага и рекламата, излъчвана от чужбина към Франция.

3. Основният въпрос по настоящото дело е дали Комисията е можела да приеме този метод на финансиране на национална схема за помощи. Въпросът дава възможност на Съда за първи път да уточни приложимостта на установената с Решение по дело van Calster и др. [4] съдебна практика и на нейните последици в контекста на схема за помощи, за която Комисията е била уведомена.

1 — Език на оригиналния текст: немски.

2 — Едно от известните в Германия явления са *Bürgermedien (медиите, основани на гражданското общество)*, и по-специално така нареченото *Bürgerfunk* (*радиоразпръскване на равнище сдружения)*; вж. например информацията, предоставена от Landesanstalt für Medien Nordrhein-Westfalen, на следния уебсайт: http://www.lfm-nrw.de/hoerfunk/buergerfunk/ (последно посетен на 26 февруари 2008 г.).

3 — Fonds de soutien à l'expression radiophonique (FSER), първоначално създаден с Декрет № 82-973 от 17 ноември 1982 г. (JORF, 18.11.1982 г., стр. 3460), в сила от 1 януари 1983 г. Повече подробности за този фонд можете да намерите, например на уебсайта: http://www.ddm.gouv.fr/rubrique.php3?id_rubrique=40 > (последно посетен на 24 април 2008 г.).

4 — Решение от 21 октомври 2003 г. по дело van Calster и др. (C-261/01 и C-262/01, Recueil, стр. I-12249).

II — Правна уредба

[…]

A — *Общностна правна уредба*

3. За съвместими с общия пазар могат да се приемат:

4. Спорното решение е прието през 1997 г. Следователно общностната правна уредба по това дело се съдържа в разпоредбите на Договора за ЕО в редакцията му от Договора от Маастрихт [5].

[…]

5. Член 92 от Договора за ЕО (понастоящем след изменението член 87 ЕО) гласи към този момент следното:

в) помощите, които имат за цел да улеснят развитието на някои икономически дейности или на някои икономически региони, доколкото тези помощи не засягат по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес;

„1. Освен когато е предвидено друго в настоящия договор всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки, е несъвместима с общия пазар.

г) помощите за насърчаване на културата и опазване на наследството, доколкото тези помощи не засягат условията на търговия и конкуренция в Общността в степен, противоречаща на общия интерес;

5 — Договор за Европейския съюз, подписан в Маастрихт на 7 февруари 1992 г. (ОВ C 191, стр. 1). Предвид факта, че Договорът от Амстердам (ОВ C 340, 1997 г., стр. 1) влиза в сила едва на 1 май 1999 г., произтичащите от него изменения на Договора за ЕО и свързаното с тях преномериране на неговите членове са ирелевантни в настоящия случай.

[…]“

6. Член 93, параграф 3 от Договора за ЕО (понастоящем след изменението член 88, параграф 3 ЕО) гласи:

„Комисията следва да бъде информирана в разумен срок, който да ѝ даде възможност да представи своето становище по отношение на всякакви планове за предоставянето или изменението на помощта. Ако тя счита, че такъв план е несъвместим с общия пазар, като се позовава на член 92, тя без забавяне започва процедурата, предвидена в параграф 2. Заинтересованата държава членка не може да започне прилагането на предложените мерки, докато тази процедура не доведе до постановяването на окончателно решение.“

Б — *Национална правна уредба*

7. Разглежданата френска схема за помощи е въведена през 1982 г. и за първи път влиза в сила на 1 януари 1983 г. След това тя многократно е изменяна, а срокът ѝ на действие удължаван. Във варианта ѝ от 2001 г. тя се основава, от една страна, на Закон № 86-1067 от 30 септември 1986 г. за свободата на съобщенията [6], и от друга страна, на приетия за прилагане на този закон Декрет № 97-1263 от 29 декември 1997 г. за създаване на парафискална такса в полза на фонд за подпомагане на радиоразпространението [7].

8. Член 80 от Закон № 86-1067 предвижда:

„Излъчващите чрез наземно радиоразпръскване оператори, чиито търговски приходи от излъчени в ефир съобщения с характер на реклама на марка или спонсорство представляват по-малко от 20 % от общия им оборот, се ползват с помощ съгласно определени с декрет на [...] подробни правила.

Средствата за тази помощ се осигуряват чрез такса, налагана върху приходите от реклама, излъчвана чрез радиоразпръскване и телевизионно радиоразпръскване.

Възнаграждението, получавано от излъчващите чрез наземно радиоразпръскване оператори при излъчване на съобщения с цел да се подпомогнат колективни действия или действия от общ интерес, не се взема предвид при определяне на посочения в първата алинея от настоящия член праг.“

6 — Loi nº 86-1067 relative à la liberté de communication (JORF, 1.12.1986 г., стр. 11755); този закон се прилага в редакцията му след изменението на член 25 от Закон № 89-25 от 17 януари 1989 г. (JORF, 18.1.1989 г., стр. 728) и на член 27 от Закон № 90-1170 от 29 декември 1990 г. (JORF, 30.12.1990 г., стр. 16439).

7 — Décret nº 97-1263 portant création d'une taxe parafiscale au profit d'un fonds de soutien à l'expression radiophonique (JORF, 30.12.1997 г., стр. 19194).

9. Член 1 от Декрет № 97-1263 гласи:

„Считано от 1 януари 1998 г. и за срок от пет години се установява парафискална такса върху рекламата, излъчвана чрез радиоразпръскване и телевизионно радиоразпръскване (наричана по-нататък „таксата върху дейността на рекламните агенции“), която е предназначена да финансира фонд, който да подпомага притежателите на разрешение за предоставяне на услуги за наземно радиоразпръскване, чиито търговски приходи от излъчени в ефир съобщения с характер на реклама на марка или на спонсорство представляват по-малко от 20 % от общия им оборот.

С тази такса се цели насърчаване на радиоразпространението.“

10. Член 2 от Декрет № 97-1263 предвижда:

„Таксата се изчислява въз основа на сумите — извън посредническото възнаграждение и данъка върху добавената стойност — платени от рекламодателите за разпространение на рекламните им съобщения към френска територия.

Таксата се дължи от лицата, които извършват рекламна дейност във връзка с тези рекламни съобщения.

Съвместна наредба на министрите, отговорни съответно за бюджета и за съобщенията, определя ставката на таксата, която се променя в зависимост от приходите за тримесечие на задължените да заплащат таксата лица, като се прилагат следните граници:

[…]

II. Телевизионна реклама

До 3 милиона включително […]	6 500
[…]	
от 780 до 840 милиона включително […]	7 602 070
от 840 до 900 милиона включително[…]	8 181 250
над 900 милиона[…]	8 760 480.“ [8]

8 — Цифрите са във френски франкове. Съгласно член 2 от Декрет № 92-1053 от 30 септември 1992 г. (Décret n° 92-1053 portant renouvellement d’une taxe parafiscale au profit d’un fonds de soutien à l’expression radiophonique, JORF № 228 от 1.10.1992 г.) в предходната правна уредба за периода от 1993 г. до 1997 г. все още са се прилагали следните горни граници за съответните ставки (цифрите пак са във френски франкове): „до 3 милиона включително: 4 430; […]; от 780 до 840 милиона включително: 5 175 000; от 840 до 900 милиона включително : 5 569 270; над 900 милиона: 5 963 570“.

11. От член 3 от Декрет № 97-1263 следва, че чистите приходи от таксата се внасят във *фонд за подпомагане на радиоразпространението*, който представлява отделна сметка, открита към счетоводството на Националния институт за аудиовизия [9].

12. Член 4 от същия декрет предвижда, че тази такса се изчислява, определя и събира в полза на фонда за подпомагане от генералната данъчна дирекция [10] при същите правила, гаранции и санкции като предвидените за данъка върху добавената стойност.

13. Членове 7—20 от Декрет № 97-1263 уреждат схемата за помощи, изплащани от Националния институт за аудиовизия и финансирани посредством чистите приходи от таксата, внасяни във фонда за подпомагане. Бенефициери на тези помощи са притежателите на разрешение за предоставяне на услуги по радиоразпръскване по смисъла на член 1 от Декрет № 97-1263.

14. Съгласно член 7 от Декрет № 97-1263 в рамките на наличните средства помощите се предоставят от комисия, чиито състав и дейност са уредени в тази разпоредба, както и в членове 8—11 от Декрет № 97-1263.

9 — Institut national de l'audiovisuel.
10 — Direction générale des impôts.

15. С Декрет № 97-1263 се установяват три вида помощи:

— *субсидия за започване на дейност* съгласно членове 12 и 13 от този декрет, която се предоставя на местните радиостанции с новоиздадена лицензия и чийто размер може да достигне най-много 100 000 FRF [френски франка];

— *помощ за оборудване* съгласно член 14 от този декрет, която може да се предостави въз основа на представената от съответните радиостанции документация, и то само веднъж на пет години, но не преди да са изтекли пет години от отпускането на субсидията за започване на дейност; размерът на помощта за оборудване не може да надвишава 50 % от размера на съответната инвестиция като също може да достига най-много до 100 000 FRF;

— *годишна субсидия за осъществяване на дейност*, като условията за отпускането ѝ са уредени в членове 16 и 17 от същия декрет.

16. Основният размер на субсидията за осъществяване на дейност се определя по таблица, изготвена от комисията на фонда

за подпомагане [11]. В този случай се държи сметка за обичайните и текущи оперативни приходи на съответния оператор, преди да се приспаднат разходите във връзка с дейността на рекламните агенции.

17. Основният размер на субсидията за осъществяване на дейност може да бъде увеличен до 60 % в зависимост от усилията, положени от радиостанцията във връзка с разнообразяване на икономическите ресурси, пряко свързани с дейността по радиоразпространение, с дейността, извършена в полза на професионалното обучение на служителите ѝ, с дейността, извършена в областта на образованието и културата, на участието в съвместни действия във връзка с програмите и усилията, положени в областта на социалното общуване на местно равнище и интегрирането.

18. Накрая следва да се отбележи, че през 2003 г. спорната схема за помощи е изменена още веднъж. От този момент таксата върху радиорекламата се начислява само за излъчваната от Франция реклама, докато за рекламата, излъчвана от чужбина към Франция, тя повече не се дължи [12].

11 — Както се установи в съдебното заседание, всяка година се изготвя нова таблица, и то в зависимост от финансовите средства, с които разполага Фондът за подпомагане на радиоразпространението. Това също е видно от годишните доклади на фонда за подпомагане (публикувани в уебсайта, посочен по-горе в бележка под линия 3).

12 — Член 302 bis KD от Общия данъчен кодекс (Code général des impôts) в редакцията му на Закона за държавния бюджет за 2003 г. (член 47 от Закон № 2002-1575 от 30 декември 2002 г., JORF, 31.12.2002 г., стр. 22025), изменен с член 22 от Закон № 2003-709 от 1 август 2003 г. относно меценатството, сдруженията и фондациите (Loi relative au mécénat, aux associations et aux fondations, JORF, 2.8.2003 г., стр. 13277).

III — Обстоятелства в основата на спора

A — *Решенията на Комисията относно френската схема за помощи*

19. Съгласно член 93, параграф 3 от Договора за ЕО Комисията е уведомена многократно във връзка с различни последователни периоди от време за разглежданата френска схема за помощи, която вследствие на това е предмет на редица решения на Комисията в редакциите им, съответстващи на тези периоди. Едно от тях е спорното решение от 1997 г.

Обстоятелства, предхождащи спорното решение

20. Още с писмо от 1 март 1990 г. [13] Комисията уведомява френските власти, че не възнамерява да повдига възражения

13 — Писмо на заместник-председателя на Комисията Sir Leon Brittan до френския министър на външните работи; референтен № SG(90) D/02864.

срещу схемата за помощи във варианта им, за който е била уведомена в началото на 1990 г. (помощ № N 19/90). В писмото не са изложени по-подробни мотиви.

21. Комисията не повдига възражения и срещу схемата за помощи във варианта, за който е била уведомена през лятото на 1992 г. (помощ № N 359/92), като отново уведомява за това френските власти с писмо от 16 септември 1992 г.[14]. Комисията приема по същество, че бенефициерите по схемата за помощи са малки радиостанции със слушатели на местно равнище, така че „конкуренцията и търговският обмен вътре в Общността явно не са засегнати до степен, която противоречи на общия интерес".Дерогация от забраната на помощите може да се обоснове поради обстоятелството, че схемата за помощи винаги преследва цели от общ интерес.

Спорното решение

22. През октомври 1997 г. Комисията е уведомена за спорната схема за помощи във варианта ѝ, приложим за периода от 1998 г. до 2002 г. (помощ № N 679/97); към уведомлението е приложен проект на Декрет № 97-1263, който е трябвало да бъде приет по-късно. Вследствие на това уведомление на 7 ноември 1997 г. Комисията приема спорното решение да не повдига възражения срещу планираните изменения на схемата за помощи[15].

23. Френските власти са уведомени за спорното решение с писмо от 10 ноември 1997 г.[16]. В изложените в това писмо мотиви Комисията се позовава, от една страна, на факта, че размерът на свързаните със схемата за помощи бюджетни средства не бил увеличен, и от друга страна, на обстоятелството, че бенефициерите на тези помощи били радиостанции със слушатели на местно равнище. Въз основа на тези съображения Комисията преценява, че „търговският обмен вътре в Общността явно не е засегнат до степен, която противоречи на общия интерес"[17]. Следователно дерогация от забраната на помощите може да се обоснове поради обстоятелството, че схемата за помощи винаги преследва цели от общ интерес.

24. След като получават спорното решение, френските власти приемат Декрет № 97-1263.

14 — Писмо на заместник-председателя на Комисията Sir Leon Brittan до френския министър на външните работи; референтен № SG(92) D/12470.

15 — В оригиналния текст: „[...] la Commission a décidé de ne pas soulever d'objection aux modifications du régime, telles que notifiées".

16 — Писмо на Karel Van Miert — член на Комисията, до френския министър на външните работи; референтен № SG(97) D/9265. Кратко съобщение за решението, от което също следва, че датата на приемането му е 7 ноември 1997 г., се съдържа в ОВ C 120, 1999 г., стр. 2.

17 — „[...] les échanges intracommunautaires ne paraissent pas devoir être affectés dans une mesure contraire à l'intérêt commun [...]".

Развитието, настъпило след спорното решение

25. През ноември 2002 г. Комисията отново е уведомена за спорната схема за помощи във варианта ѝ, който е трябвало да влезе в сила на 1 януари 2003 г. Вследствие на това уведомление Комисията за първи път [18] повдига възражението, че таксата върху радио- и телевизионната реклама, предназначена да финансира схемата за помощи, се събирала и за разпространението на рекламни съобщения от чужбина към Франция.

26. В отговор на това планираното териториално приложно поле на таксата е ограничено до рекламните съобщения, разпространявани от Франция [19], като съобразно с това уведомлението за схемата за помощи е допълнено през юни 2003 г.

27. Едва тогава с писмо от 28 юли 2003 г. [20] Комисията уведомява френските власти за решението си да не повдига възражения срещу измененията на схемата за помощи (помощ № NN 42/03, преди това № N 725/02), за които тя е била уведомена. Това решение на Комисията се отнася изрично само до такса, с която не се облага разпространението на рекламни съобщения към Франция.

Б — *Факти и спор по главното производство*

28. Дружеството Régie Networks, което е част от NRJ GROUP, търгува с рекламното пространство на радиостанциите на групата на местните им честоти. В рамките на тази дейност Régie Networks заплаща във Франция парафискалната такса върху радио- и телевизионната реклама за 2001 г. в размер на 152 524 EUR.

29. Като счита, че таксата върху радио- и телевизионната реклама противоречи на общностното право, Régie Networks иска

18 — Писмо на генерална дирекция „Конкуренция“ на Комисията от 8 май 2003 г. до Постоянното представителство на Франция към Европейския съюз; референтен № COMP (2003) D/55066.

19 — Вж. също по-горе точка 18 от настоящото заключение.

20 — Писмо на Mario Monti — член на Комисията, до френския министър на външните работи; референтен № C(2003) 2828.

впоследствие възстановяване на заплатените суми от Direction de contrôle fiscal [21] Rhône-Alpes-Bourgogne и съответно да бъде освободено от заплащане на таксата, но не получава отговор в продължение на шест месеца.

30. На 3 август 2004 г. Régie Networks сезира със спора Tribunal administratif de Lyon [22], който отхвърля жалбата с решение от 25 април 2006 г. Régie Networks обжалва решението на първата инстанция пред Cour administrative d'appel de Lyon [23], който е препращащата юрисдикция.

IV — Преюдициално запитване и производство пред Съда

31. С акт от 12 юли 2007 г., постъпил в Съда на 17 юли 2007 г., Cour administrative d'appel de Lyon решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Действително ли е Решение № 679/97 на Комисията от 10 ноември 1997 г., с което същата институция решава да не повдига възражение срещу измененията на въведената с Декрет № 92-10531 схема за помощи за радиоразпространението,

— по отношение на изложените в него мотиви,

— по отношение на преценката относно съвместимостта с Договора за ЕО на метода на финансиране на схемата за помощи за радиоразпространението, установена за периода от 1998 г. до 2002 г., и

— по отношение на мотива, основан на липсата на увеличаване на размера на бюджетните средства за разглежданата схема за помощи?“

32. В производството пред Съда Régie Networks, френското правителство и Комисията на Европейските общности представят писмени и устни становища.

21 — Главна данъчна дирекция.
22 — Административен съд на Лион.
23 — Апелативен административен съд на Лион.

V — Анализ

А — *Допустимост на преюдициалното запитване*

1. Допустим предмет на преюдициалния въпрос

33. На първо място, следва да се разгледа дали действителността на спорното решение може понастоящем да бъде предмет на преюдициално запитване пред Съда.

34. Съгласно установената съдебна практика на Съда може да се постави въпрос относно действителността на акт на общностните институции само доколкото този акт все още не е станал окончателен [24]. По съображения, свързани с правната сигурност, е необходимо да се избягва „безкрайното“ оспорване на правните последици на актовете на общностните институции [25]. Когато частноправният субект може да получи правната защита, която желае посредством жалба за отмяна на основание член 173 от Договора за ЕО (понастоящем след изменението член 230 ЕО), той трябва да използва този пряк път, ако иска да получи съдебен контрол върху акта, който оспорва [26]. В противен случай съществува опасност срокът, посочен в член 173, пета алинея от Договора за ЕО, и окончателният характер на спорния акт, да могат да бъдат заобиколени [27].

35. Който пропусне срока, в рамките на който член 173 от Договора за ЕО му позволява да подаде жалба за отмяна срещу общностния правен акт, ще трябва да приеме окончателния характер на този акт и няма да може впоследствие да оспорва инцидентно неговата законосъобразност пред националните юрисдикции [28]. При подобна хипотеза нацио-

24 — Решение от 9 март 1994 г. по дело TWD Textilwerke Deggendorf, известно като „TWD“ (C-188/92, Recueil, стр. I-833, точки 13—26), Решение от 30 януари 1997 г. по дело Wiljo (C-178/95, Recueil, стр. I-585, точки 19—24) и Решение от 15 февруари 2001 г. по дело Nachi Europe (C-239/99, Recueil, стр. I-1197, точки 28—39).

25 — Решение по дело TWD, посочено по-горе в бележка под линия 24, точка 16, Решение по дело Wiljo, посочено по-горе в бележка под линия 24, точка 19 и Решение по дело Nachi Europe, посочено по-горе в бележка под линия 24, точка 29.

26 — Вж. в този смисъл Решение по дело TWD, посочено по-горе в бележка под линия 24, по-специално точка 17, Решение по дело Nachi Europe, посочено по-горе в бележка под линия 24, точки 37—39.

27 — Решение по дело TWD, посочено по-горе в бележка под линия 24, точки 17 и 18, Решение по дело Nachi Europe, посочено по-горе в бележка под линия 24, точки 29 и 30, Решение от 20 септември 2001 г. по дело Banks (C-390/98, Recueil, стр. I-6117, точка 111), Решение от 23 февруари 2006 г. по дело Atzeni и др. (C-346/03 и C-529/03, Recueil, стр. I-1875, точка 31) и Решение от 5 октомври 2006 г. по дело Комисия/Франция (C-232/05, Recueil, стр. I-10071, точка 59).

28 — Решение по дело TWD, посочено по-горе в бележка под линия 24, точки 13 и 17, Решение по дело Nachi Europe, посочено по-горе в бележка под линия 24, точки 30 и 37 и Решение от 10 юли 2003 г. по дело Комисия/ЕЦБ (C-11/00, Recueil, стр. I-7147, точка 75). Тази съдебна практика обаче се отнася само до случаите на спор пред национална юрисдикция и евентуално преюдициално производство, които действително са в състояние поради техния предмет да поставят под въпрос действителността на един общностен акт; вж. Решение по дело Banks, посочено по-горе в бележка под линия 27, точка 112 и Решение по дело Wiljo посочено по-горе в бележка под линия 24, точки 27 и 29.

налната юрисдикция е обвързана от общностния правен акт, придобил окончателен характер, и не може да поставя под съмнение неговата действителност посредством преюдициално запитване пред Съда [29].

36. Инцидентното възражение пред националните юрисдикции и сезирането на Съда с преюдициално запитване следва обаче да се считат за недопустими само ако частноправният субект *несъмнено* е разполагал с право на жалба за отмяна пред общностните юрисдикции [30].

37. В настоящия случай не може да се приеме, че активната легитимация на Régie Networks пред общностните юрисдикции *несъмнено* била достатъчна, за да поиска да бъде извършен контрол на материалната законосъобразност на спорното решение.

38. Предвид факта, че Régie Networks не е било адресат на спорното решение, то е можело да предяви жалба за отмяна само ако е било пряко и лично засегнато от това решение (член 173, четвърта алинея от Договора за ЕО).

39. В случая обаче въпросът дали Régie Networks е било *пряко засегнато*, изглежда проблематичен.

40. Със спорното решение Комисията е разрешила схема за помощи. Що се отнася до парафискалната такса, предназначена да финансира тази схема за помощи, за френските власти остава значителна свобода на действие, както по отношение на размера на таксата, така и на нейното събиране. Същият извод се налага и във връзка с изплащането на средствата от фонда за подпомагане на радиостанциите — бенефициери по тази схема за помощи: решението за тези средства се взема във всеки конкретен случай от компетентната комисия, която изглежда разполага с оперативна самостоятелност по отношение на предоставянето на помощи за оборудване и на евентуалното увеличаване на размера на годишните субсидии за осъществяване на дейност [31].

41. От гореизложеното следва, че настоящият случай не може да се сравнява с положения, в които държава членка е задължена да транспонира акта на общностна институция и в които транс-

29 — Решение по дело TWD, посочено по-горе в бележка под линия 24, точка 25, Решение по дело Wiljo, посочено по-горе в бележка под линия 24, точка 24 и Решение по дело Nachi Europe, посочено по-горе в бележка под линия 24, точка 40. Според Решение по дело Atzeni и др., посочено по-горе в бележка под линия 27, точки 30 и 34, преюдициалното запитване относно действителността на разглеждан общностен акт би било *недопустимо*.

30 — Принципът, според който частноправният субект „без никакво съмнение“, съответно „безспорно“ е активно легитимиран по силата на член 173, четвърта алинея от Договора за ЕО, следва от постоянната съдебна практика, намерила израз в Решение по дело TWD, посочено по-горе в бележка под линия 24, точка 24, Решение по дело Wiljo, посочено по-горе в бележка под линия 24, точки 21 и 23, Решение по дело Nachi Europe, посочено по-горе в бележка под линия 24, точки 37 и 38, Решение по дело Banks, посочено по-горе в бележка под линия 27, точка 111 и Решение от 8 март 2007 г. по дело Roquette Frères (C-441/05, Сборник, стр. I-1993, точки 40, 41, 47 и 48). По същия начин в Решение от 12 декември 1996 г. по дело Accrington Beef и др.(C-241/95, Recueil, стр. I-6699, точки 15 и 16), Решение от 11 ноември 1997 г. по дело Eurotunnel и др. (C-408/95, Recueil, стр. I-6315, точки 28 и 29) и Решение по дело Atzeni, посочено по-горе в бележка под линия 27, точка 34 се разглежда дали жалба за отмяна на частноправен субект била „очевидно“, „явно“ или „безспорно“допустима.

31 — Вж. във връзка с това точки 15—17 от настоящото заключение.

понирането е с чисто автоматичен характер, тъй като в това отношение не остава никакво право на преценка на националните власти [32], нито може да се сравнява с положения, в които от самото начало няма никакво съмнение, че националните власти ще транспонират общностен акт по точно определен начин [33].

42. Що се отнася до *личното засягане*, спорното решение би трябвало да засяга Régie Networks поради някои присъщи на него качества или на фактическо положение, което го разграничава от всички останали лица и така го индивидуализира по същия начин, както адресата (така наречената съдебна практика Plaumann) [34]. В случая обаче не може да се приеме със сигурност, че Régie Networks е лично засегнато.

43. Вярно е, че спорното решение е прието след напълно обобщено предварително разглеждане на френската схема за помощи съгласно член 93, параграф 3 от Договора за ЕО („фаза I“ от процедурата за контрол върху държавните помощи), т.е. без да се провежда официална процедура по разследване („фаза II“ от процедурата за контрол върху държавните помощи) по смисъла на член 93, параграф 2 от Договора за ЕО. В този контекст предприятие като Régie Networks по всяка вероятност е можело да оспорва това решение дори само с цел да започне втората фаза от процедурата за контрол върху държавните помощи, по-специално за да получи защитата на процесуалните гаранции, произтичащи от член 93, параграф 2 от Договора за ЕО, в хода на една официална процедура по разследване [35].

44. В настоящия случай обаче не се твърди, че гаранциите на официалната процедура по разселване върху държавните помощи са били отнети на Régie Networks [36]. Всъщност преюдициалното запитване на Cour administrative d'appel е свързано главно с въпроса за *материалната законосъобразност* на спорното решение, т.е. с въпроса дали Комисията основателно е приела френската схема за помощи за съвместима с общия пазар.

32 — Решение от 5 май 1998 г. по дело Dreyfus/Комисия (C-386/96 P, Recueil, стр. I-2309, точка 43 и цитираната съдебна практика) и Решение от 2 май 2006 г. по дело Regione Siciliana/Комисия (C-417/04 P, Recueil, стр. I-3881, точка 28).

33 — Решение по дело Dreyfus/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 32, точка 44 и цитираната съдебна практика, и Решение на Първоинстанционния съд от 12 декември 1996 г. по дело AIUFFASS и AKT/Комисия (T-380/94, Recueil, стр. II-2169, точка 46).

34 — Решение от 15 юли 1963 г. по дело Plaumann/Комисия (25/62, Recueil, стр. 213, по-специално стр. 238) и постоянната съдебна практика, вж. например Решение от 13 декември 2005 г. по дело Комисия/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, Recueil, стр. I-10737, точка 33) и Решение от 29 ноември 2007 г. по дело Stadtwerke Schwäbisch Hall и др./Комисия (C-176/06 P, непубликувано в Сборника, точка 19).

35 — Решение по дело Комисия/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, посочено по-горе в бележка под линия 34, точка 35 и Решение по дело Stadtwerke Schwäbisch Hall и др./Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 34, точки 19—22.

36 — Вж. в същия смисъл, що се отнася до жалба за отмяна, Решение на Първоинстанционния съд от 20 септември 2007 г. по дело Fachvereinigung Mineralfaserindustrie/Комисия (T-254/05, непубликувано в Сборника, точки 48—56, по-специално точки 48 и 56).

45. Ако обаче става въпрос, както е в настоящия случай, преди всичко за контрол върху *преценката по същество* на дадена помощ от страна на Комисията, фактът че едно предприятие може да бъде заинтересовано лице по смисъла на член 93, параграф 2 от Договора за ЕО, сам по себе си не е достатъчен, за да го направи лично засегнато и активно легитимирано пред общностните институции. В случай като този предприятието трябва да докаже, че има особен статут по смисъла на съдебната практика Plaumann, което е така по-специално, когато положението му на пазара е *съществено засегнато* от помощта или схемата за помощи, предмет на разглежданото решение [37].

46. С оглед на сравнително малкия размер на радиостанциите — бенефициери по схемата за помощи, и на ограничения обхват на помощите, предоставени им от френския фонд за подпомагане, ми изглежда по-скоро неподходящо да се приеме, че в случая е налице опасност от съществено засягане на пазарното положение на търговски радио- и телевизионни предприятия, излъчващи на национално равнище и на агенциите, търгуващи с тяхното рекламно пространство [38]. Във всеки случай Régie Networks не е трябвало задължително да счита, че собственото му положение на пазара или това на NRJ GROUP биха били по този начин съществено засегнати и че поради тази причина *без никакво съмнение* то би било активно легитимирано пред общностните институции.

47. Много по-логично е да се приеме, че Régie Networks не е било толкова съществено засегнато от френската схема за помощи, разрешена със спорното решение, в качеството си на потенциален конкурент на бенефициерите по схемата за помощи, а преди всичко в качеството си на лице, задължено да заплаща таксата. От това следва обаче, че Régie Networks не е принадлежало към ограничен кръг заинтересовани лица, а че спорното решение е оказало въздействие върху него само в качеството му на обикновен икономически оператор, и то поради обективни критерии, определени общо и абстрактно. Тези обстоятелства представляват аргумент против тезата за неговото лично засягане [39].

37 — Решение по дело Комисия/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, посочено по-горе в бележка под линия 34, точка 37 и Решение по дело Stadtwerke Schwäbisch Hall и др./Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 34, точки 24, 28 и 29, както и Решение от 22 ноември 2007 г. по дело Испания/Lenzing (C-525/04 P, Сборник, стр. I-9947, точка 31) и Решение от 22 ноември 2007 г. по дело Sniace/Комисия (C-260/05 P, Сборник, стр. I-10005, точка 54); вж. освен това Решение по дело Fachvereinigung Mineralfaserindustrie/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 36, точка 35.

38 — Не може да се приема, че е налице лично засягане в достатъчна степен само поради обстоятелството, че спорното решение може да окаже определено влияние върху отношенията на конкуренция, които съществуват на съответния пазар, и че съответното предприятие се е намирало в някакво отношение на конкуренция с адресата на този акт (вж. във връзка с това Решение по дело Испания/Lenzing, посочено по-горе в бележка под линия 37, точка 32).

39 — В този смисъл вж. Решение от 16 септември 1998 г. по дело Waterleiding Maatschappij/Комисия (T-188/95, Recueil, стр. II-3713, точки 67 и 68); вж. освен това по въпроса за личното засягане в качеството на икономически оператор въз основа на обективни критерии Решение по дело Plaumann/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 34, стр. 238, както и Решение от 17 януари 1985 г. по дело Piraiki-Patraiki и др./Комисия (11/82, Recueil, стр. 207, точка 14), Решение от 24 февруари 1987 г. по дело Deutz и Geldermann/Съвет (26/86, Recueil, стр. 941, точка 12) и Решение от 22 ноември 2001 г. по дело Antillean Rice Mills/Съвет (C-451/98, Recueil, стр. I-8949, точка 51).

48. Налага се изводът, че допустимостта на жалба за отмяна на спорното решение на Комисията, подадена от Régie Networks, би била твърде несигурна по отношение на активната му легитимация (член 173, четвърта алинея от Договора за ЕО).

49. Що се отнася до основното право на ефективна съдебна защита [40], в последващи преюдициални производства подобна несигурност във връзка с активната легитимация на физическите или юридически лица като цяло не може да действа във вреда на заинтересованите лица. В противен случай тези лица биха били подложени на силен натиск да подават жалба за отмяна като защитна мярка, дори когато допустимостта им не е сигурна, за да не загубят самата възможност да получат съдебен контрол върху разглеждания общностен акт. От гледна точка на процесуалната икономия това не е желателно [41].

50. Като цяло стигам до извода, че спорното решение не е придобило окончателен характер по отношение на Régie Networks и поради това няма пречка Cour administrative d'appel да постави въпроса относно действителността на това решение като предмет на настоящото преюдициално запитване.

2. Релевантност на преюдициалния въпрос

51. Комисията изразява съмнения относно релевантността на преюдициалния въпрос. Според нея действителността на спорното решение нямала никакво значение за преценката на законосъобразността на парафискалната такса, чието възстановяване е предмет на спора по главното производство; таксата не била съставна част от схемата за помощи, разрешена от Комисията. Освен това, дори ако Съдът обяви спорното решение за недействително, не съществувало автоматично задължение за френските власти да възстановят вече събраните такси, тъй като Комисията трябвало най-напред да приеме ново решение относно схемата за помощи.

52. Позицията на Комисията е неубедителна.

40 — Относно това основно право вж. членове 6 и 13 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (подписана в Рим на 4 ноември 1950 г.), както и член 47, първа алинея от Хартата на основните права на Европейския съюз (прогласена на 7 декември 2000 г. в Ница, ОВ C 364, стр. 1); вж. освен това Решение от 15 май 1986 г. по дело Johnston (222/84, Recueil, стр. 1651, точки 18 и 19), Решение от 25 юли 2002 г. по дело Unión de Pequeños Agricultores/Съвет (C-50/00 P, Recueil, стр. I-6677, точка 39), Решение от 13 март 2007 г. по дело Unibet (C-432/05, Сборник, стр. I-2271, точка 37) и Решение от 15 април 2008 г. по дело Impact (C-268/06, Сборник, стр. I-2483, точка 43).

41 — Вж. във връзка с това моето заключение, представено на 26 октомври 2006 г. по дело Roquette Frères, посочено по-горе в бележка под линия 30, точка 33.

53. Съгласно постоянната съдебна практика само националният съд може да прецени необходимостта от преюдициално запитване, а Съдът по принцип е длъжен да се произнесе, след като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на общностното право [42]. Най-общо презумпцията за релевантност, която се свързва с поставените от националните юрисдикции преюдициални въпроси, може да не се приложи само в изключителни случаи, когато е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на общностното право няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство [43].

54. В настоящия случай обаче не може да става въпрос за подобна *явна ирелевантност* на поставения от Cour administrative d'appel въпрос за разрешаването на спора по главното производство.

55. Противно на поддържаното от Комисията, със сигурност не е погрешно, че евентуална недействителност на спорното решение същевременно може да има за последица незаконосъобразността на парафискалната такса, тъй като тази такса е предназначена да финансира фонда за подпомагане на радиоразпространението, на който се основава френската схема за помощи. Следователно съществува prima facie връзка по предназначение между таксата и финансираните с нея помощи за радиостанциите, като не може поначало да се изключи, че тази връзка по предназначение е достатъчно тясна, за да позволи таксата да се счита за съставна част от схемата за помощи. По-задълбоченото разглеждане на тази връзка по предназначение обаче няма място в анализа на допустимостта на преюдициалното запитване и трябва да се отнесе към преценката по същество на преюдициалния въпрос [44].

56. Релевантността на преюдициалния въпрос няма да бъде поставена под съмнение и в случай, че Комисията ще трябва евентуално да приеме ново решение относно съвместимостта на разглежданата схема за помощи с общия пазар.

57. Не може общностен акт като спорното решение в случая да не подлежи на контрол за действителност в рамките на преюдициално производство единствено по съображение, че ако бъде обявена неговата недействителност, може да бъде прието ново решение с вероятно същото съдържание. Преюдициалното запитване за преценка на действителността на общностен акт всъщност е един от спосо-

42 — Решение от 15 декември 1995 г. по дело Bosman (C-415/93, Recueil, стр. I-4921, точка 59), Решение от 18 юли 2007 г. по дело Lucchini (C-119/05, Сборник, стр. I-6199, точка 43) и Решение от 17 април 2008 г. по дело Quelle (C-404/06, Сборник, стр. I-2685, точка 19).

43 — Решение от 28 юни 2007 г. по дело Dell'Orto (C-467/05, Сборник, стр. I-5557, точка 40) и Решение от 1 април 2008 г. по дело Gouvernement de la Communauté française et Gouvernement wallon (C-212/06, Сборник, стр. I-1683, точка 29). Относно презумпцията за релевантност, с която се ползват преюдициалните запитвания, вж. освен това Решение от 15 май 2003 г. по дело Salzmann (C-300/01, Recueil, стр. I-4899, точка 31), Решение от 5 декември 2006 г. по дело Cipolla и др. (C-94/04 и C-202/04, Recueil, стр. I-11421, точка 25) и Решение от 4 октомври 2007 г. по дело Rampion и Godard (C-429/05, Сборник, стр. I-8017, точка 23).

44 — Вж. по-долу точки 101—115 от настоящото заключение.

бите за контрол на законосъобразността на актовете на общностните институции [45]. Целта на този контрол не се осуетява, а се постига, ако след установяването на недействителността на акт, приет от общностна институция, последната го преразглежда и едва след това приема ново решение, без да допуска грешки при прилагане на правото, дори и да стигне по същество до същия резултат като предишния.

58. Освен това в настоящия случай не може да се презумира, че ново решение на Комисията задължително ще доведе до одобряване на схемата за помощи. Поставеният от Cour administrative d'appel въпрос със сигурност не се отнася само до пороци във формата, които могат лесно да се отстранят, но и до материалната законосъобразност на френската схема за помощи с оглед на нейното финансиране. Ако този метод на финансиране противоречи на общностното право — например на свободното предоставяне на услуги, незаконосъобразността на събраните такси трудно би могла да се санира с ново решение на Комисията.

59. В светлината на гореизложените съображения преюдициалният въпрос във всеки случай не е *явно ирелевантен* за разрешаването на спора по главното производство. Фактът, че Комисията ще трябва евентуално да се произнесе отново по съвместимостта на схемата за помощи с общия пазар, ако се установи, че спорното решение е недействително, не оказва никакво влияние върху допустимостта на преюдициалното запитване; Съдът би могъл да вземе предвид този факт в контекста на ограничението във времето на действието на решението на Съда [46].

3. Междинен резултат

60. Следователно преюдициалното запитване е допустимо в неговата цялост.

Б — *Преценка на преюдициалния въпрос по същество*

61. Cour administrative d'appel посочва три основания за недействителност на спорното решение, които могат да го опоро-

45 — Решение от 22 октомври 1987 г. по дело Foto-Frost (314/85, Recueil, стр. 4199, точка 16), Решение от 21 февруари 1991 г. по дело Zuckerfabrik Süderdithmarschen и Zuckerfabrik Soest (C-143/88 и C-92/89, Recueil, стр. I-415, точка 18) и Решение от 6 декември 2005 г. по дело ABNA и др. (C-453/03, C-11/04, C-12/04 и C-194/04, Recueil, стр. I-10423, точка 103).

46 — Вж. по-долу точки 128—155 от настоящото заключение.

чават: непълнота на изложените в решението мотиви, очевидно погрешна преценка на фактите, а също и очевидно погрешна преценка поради това, че при разглеждането на схемата за помощи, Комисията не е взела предвид метода на нейното финансиране.

1. Формална незаконосъобразност на спорното решение, изведена от липса на мотиви

62. Както е видно от акта за препращане, националната юрисдикция моли Съда да разгледа мотивите на спорното решение в два аспекта [47]. От една страна, Комисията не посочвала дерогацията, въз основа на която е разрешила френската схема за помощи, а от друга страна, не излагала становище относно метода на финансиране на тази схема.

63. Задължението за мотивиране съгласно член 190 от Договора за ЕО (понастоящем член 253 ЕО) е едно от съществените процесуални правила, чието неспазване може да има за последица обявяването на недействителността на съответния акт в преюдициалното производство [48].

а) Липса на позоваване на метода на финансиране на схемата за помощи

64. На първо място, що се отнася до метода на финансиране на схемата за помощи, безспорно Комисията не го споменава в мотивите на спорното решение. Това мълчание обаче не означава задължително, че спорното решение е опорочено от липса на мотиви.

65. Според постоянната съдебна практика мотивите, които се изискват от член 190 от Договора за ЕО, трябва да бъдат съобразени с естеството на съответния акт и трябва по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на институцията, която издава акта, така че да даде възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол. Изискването за мотивиране следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата по конкретния

47 — В това отношение Cour administrative d'appel възприема изложените от Régie Networks доводи в спора по главното производство, на които се позовава актът за препращане.

48 — Вж. например Решение от 7 юли 1981 г. по дело Rewe (158/80, Recueil, стр. 1805, точки 25—27), Решение от 26 март 1987 г. по дело Комисия/Съвет (45/86, Recueil, стр. 1493, точка 9) и Решение от 15 април 2008 г. по дело Nuova Agricast (C-390/06, Сборник, стр. I-2577, точки 79—86).

случай, по-специално в зависимост от съдържанието на акта, от естеството на изложените мотиви и от интереса, който адресатите или други лица, засегнати пряко и лично от акта, могат да имат от получаване на разяснения [49].

66. Както вече се посочи, една от специфичните характеристики на процедурата за контрол върху държавните помощи е, че следва да се разграничават, от една страна, фазата на предварителното разглеждане, установена с член 93, параграф 3 от Договора за ЕО, и от друга страна, официалната процедура по разследване, предвидена в член 93, параграф 2 от Договора за ЕО. Докато официалната процедура по разследване е предназначена да позволи на Комисията да разполага с пълна информация за всички данни относно даден случай, единствената цел на фазата на предварителното разглеждане е да позволи на Комисията да си създаде първоначално впечатление за частичната или пълна съвместимост на съответната помощ с общия пазар [50] — решение, което освен това следва да бъде прието в кратки срокове [51].

67. Спорното решение е прието в края на такава фаза на предварително разглеждане, без Комисията да е започнала втората фаза на процедурата. В този контекст изискванията към мотивирането на това решение трябва да са по-ниски, отколкото към мотивирането на решение, с което се приключва задълбоченото разглеждане на конкретен случай в хода на официалната процедура по разследване. Единствено следва да се посочи по какви причини Комисията приема, че не са налице сериозни затруднения във връзка с преценката на съвместимостта на спорната помощ с общия пазар [52].

68. Във всеки случай не се изисква мотивите да уточняват всички значими фактически и правни обстоятелства, доколкото спазването на изискванията на член 190 от Договора за ЕО при мотивирането на даден акт трябва да се преценява не само от гледна точка на неговото съдържание, но също и на контекста му, както и на съвкупността от правните норми, уреждащи съответната материя [53].

49 — Вж. само Решение от 2 април 1998 г. по дело Комисия/Sytraval и Brink's France (C-367/95 P, Recueil, стр. I-1719, точка 63), Решение от 24 ноември 2005 г. по дело Италия/Комисия (C-138/03, C-324/03 и C-431/03, Recueil, стр. I-10043, точка 54), Решение от 1 февруари 2007 г. по дело Sison/Съвет (C-266/05 P, Сборник, стр. I-1233, точка 80) и Решение по дело Nuova Agricast, посочено по-горе в бележка под линия 48, точка 79.

50 — Решение от 19 май 1993 г. по дело Cook/Комисия (C-198/91, Recueil, стр. I-2487, точка 22), Решение от 15 юни 1993 г. по дело Matra/Комисия (C-225/91, Recueil, стр. I-3203, точка 16), Решение по дело Комисия/Sytraval и Brink's France, посочено по-горе в бележка под линия 49, точка 38, Решение по дело Stadtwerke Schwäbisch Hall и др./Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 34, точка 20 и Решение по дело Nuova Agricast, посочено по-горе в бележка под линия 48, точка 57.

51 — Решение по дело Matra/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 50, точка 48.

52 — Пак там.

53 — Решение по дело Комисия/Sytraval и Brink's France, посочено по-горе в бележка под линия 49, точка 63, Решение по дело Италия/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 49, точка 55, Решение по дело Sison/Съвет, посочено по-горе в бележка под линия 49, точка 80, Решение по дело Nuova Agricast, посочено по-горе в бележка под линия 48, точка 79 и Решение от 22 април 2008 г. по дело Комисия/Salzgitter (C-408/04 P, Сборник, стр. I-2767, точка 56).

69. Предвид факта, че спорното решение вече е било третото поред решение относно разглежданата схема за помощи [54], Комисията е имала право да приеме, че общият контекст, в който е прието решението, е известен и поради това да го формулира накратко [55].

70. В писмото си от 10 ноември 1997 г. Комисията уведомява френските власти в изключително кратка, но все пак разбираема форма за мотивите си да предостави повторно разрешение на схемата за помощи, чийто срок на действие е удължен; по-специално тя посочва, че размерът на свързаните със схемата за помощи бюджетни средства не е увеличен, че бенефициерите по тези помощи са малки радиостанции със слушатели на местно равнище, че със схемата се преследват цели от общ интерес и че търговският обмен вътре в Общността явно не е засегнат до степен, която противоречи на общия интерес.

71. Тъй като Комисията, както самата тя твърди, е счела метода на финансиране на схемата за помощи за неотносим с оглед на нейната преценка от гледна точка на конкурентното право, тя не е сметнала за необходимо да засяга този аспект по-подробно в мотивите на спорното решение. Мотивите на общностен акт трябва да съдържат само съществените фактически и правни съображения, на които се основава Решението [56].

72. Въпросът дали изложените от Комисията мотиви са точни по същество (основателност на мотивите) [57] и дали Комисията евентуално е пропуснала да разгледа релевантно обстоятелство при изготвяне на решението [58], не се отнася до това дали са спазени съществени формални изисквания, а обратно, до материалната законосъобразност на спорното решение.

54 — Вж. във връзка с това точки 19—24 от настоящото заключение.

55 — Вж. в същия смисъл Решение от 13 юли 1988 г. по дело Франция/Комисия (102/87, Recueil, стр. 4067, точки 29—31).

56 — Решение от 21 март 1955 г. по дело Нидерландия/Върховен орган (6/54, Recueil, стр. 215, 232), Решение от 4 юли 1963 г. по дело Германия/Комисия (24/62, Recueil, стр. 143, 155), Решение от 15 юли 1970 г. по дело ACF Chemiefarma/Комисия (41/69, Recueil, стр. 661, точка 78) и Решение от 21 март 2001 г. по дело Métropole télévision/Комисия (T-206/99, Recueil, стр. II-1057, точка 44, последно изречение).

57 — Решение от 20 март 1957 г. по дело Geitling/Върховен орган (2/56, Recueil, стр. 11 и 38), Решение от 29 април 2004 г. по дело Нидерландия/Комисия (C-159/01, Recueil, стр. I-4461, точка 65) и Решение от 15 декември 2005 г. по дело Италия/Комисия (C-66/02, Recueil, стр. I-10901, точка 55).

58 — Вж. във връзка с това по-долу точки 95—126 от настоящото заключение.

73. При тези обстоятелства не считам липсата на обяснение относно метода на финансиране на схемата за помощи за липса на мотиви, която като нарушение на съществено формално изискване би могла да има за последица недействителността на спорното решение.

б) Непосочване на правното основание

74. Освен това, както Régie Networks правилно отбелязва, със спорното решение не се определя изрично в обхвата на коя от предвидените в Договора за ЕО дерогации попада разрешената от Комисията схема за помощи. Единственото косвено указание за възможното правно основание на спорното решение се съдържа в част от изречение в писмото от 10 ноември 1997 г. на Комисията, с което тя уведомява френските власти за решението си. В посочената част от изречение Комисията единствено установява, че „търговският обмен вътре в Общността явно не е засегнат до степен, която противоречи на общия интерес“, без да се позовава на конкретна правна разпоредба.

75. Без съмнение непосочването на конкретна разпоредба от Договора невинаги представлява по необходимост нарушение на задължението за мотивиране, предвидено в член 190 от Договора за ЕО. Щом правното основание на даден акт може да бъде определено въз основа на други елементи на този акт, не е налице съществено неспазване на формата. Изричното му посочване обаче е абсолютно задължително, когато неговата липса поражда несигурност у заинтересованите лица и Съда относно точното правно основание [59].

76. В настоящия случай самото позоваване на Комисията на търговския обмен вътре в Общността и на степента, в която се очаква да бъде засегнат, не позволява недвусмислено да се идентифицира правното основание на спорното решение. Въпреки че Комисията и френското правителство считат избора на тази формулировка за указание, че спорното решение е било основано на член 92, параграф 3, буква в) от Договора за ЕО (понастоящем след изменението член 87, параграф 3, буква в) ЕО), все пак те пренебрегват факта, че в член 92, параграф 3, буква г) от Договора за ЕО (понастоящем член 87, параграф 3, буква г) ЕО) също се съдържа позоваване на търговския обмен вътре в Общността и на условията на конкуренция, както и на степента на тяхното засягане, като се използва много близка по смисъл формулировка [60]. Следователно почти идентично формулиран критерий се съдържа в две, намиращи се една след друга разпоредби на Договора, от които нито една не може да се изключи a priori като правно основание.

77. Противно на поддържаното от Комисията и френското правителство, не е задължително спорната схема за помощи да се разглежда само от гледна точка на развитието на някои икономи-

59 — Решение по дело Комисия/Съвет, посочено по-горе в бележка под линия 48, точка 9 и Решение от 12 декември 2007 г. по дело Италия/Комисия (T-308/05, Сборник, стр. II-5089, точка 124).

60 — Разпоредбата на член 92, параграф 3, буква г), включена в Договора за ЕО с Договора от Маастрихт, влиза в сила на 1 ноември 1993 г.

чески дейности или на някои икономически региони (член 92, параграф 3, буква в) от Договора за ЕО). Схема за помощи за подпомагане на малки радиостанции със слушатели на местно равнище, които притежават освен това характеристиките на *radio associatives* (радиоразпръскване на равнище сдружения), би могла също така да се приеме именно като мярка за насърчаване на културата (член 92, параграф 3, буква г) от Договора за ЕО). Това се отнася с още по-голяма сила за настоящия случай, тъй като фондът за подпомагане на радиоразпространението служи не на последно място за подпомагане на мерки в областта на социалното общуване на местно равнище и интегрирането [61]. Ето защо не може a priori да се изключи възможността схемата за помощи да има културно измерение като например насърчаването на развитието и разгръщането на местна култура на младежта в някои градове или населени места с помощта на радиопредавания [62].

78. Процедурата по разследване, която следва да се приложи, и политиката, преследвана от Комисията в рамките на нейното право на преценка при упражняването на контрол върху държавните помощи, могат да бъдат различни според това коя от предвидените в член 92, параграф 3 от Договора за ЕО дерогации се прилага. Така например в контекста на член 92, параграф 3, буква г) Комисията не може да пренебрегне общата мисия на Общността във връзка с културната политика, предвидена в член 128, параграф 2 от Договора за ЕО (понастоящем член 151, параграф 2 ЕО), което може да благоприятства по-толерантна практика при разрешаването на държавните помощи за насърчаване на културата.

79. Предвид тези съображения Комисията е трябвало да определи точно дали спорното решение е прието на основание член 92, параграф 3, буква в) или буква г) от Договора за ЕО или на основание комбинация от двете дерогации. Писмото ѝ от 10 ноември 1997 г. не удовлетворява това изискване. От връзката с двете предходни решения също не може да се направи извод в това отношение, тъй като в тях също липсва ясно посочване на правно основание.

80. Като се има предвид, че спорното решение оставя заинтересованите лица и юрисдикциите в несигурност по въпроса кое правно основание е използвано, следва да се направи изводът, че това решение нарушава задължението за мотивиране, следващо от член 190 от Договора за ЕО. Поради това съображение спорното

61 — Член 17, втора алинея, точка 5 от Декрет № 97-1263; вж. във връзка с това точка 17 от настоящото заключение.

62 — Самата политика на Общността в областта на културата се разпростира изрично върху художествените и литературните произведения, включително и в аудиовизуалния сектор (вж. член 128, параграф 2 от Договора за ЕО или понастоящем член 151, параграф 2 ЕО).

решение трябва да се обяви за недействително [63].

2. Материална незаконосъобразност на спорното решение

81. Останалите две основания за недействителност, изтъкнати от препращащата юрисдикция, изискват да се разгледа материалната законосъобразност на спорното решение.

82. Във връзка с това в самото начало следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика член 92, параграф 3 от Договора за ЕО предоставя на Комисията широко право на преценка по отношение на разрешението на помощи [64]. Следователно общностният съд, натоварен с контрола за законосъобразност върху упражняването на една такава свобода, не може да замени преценката на Комисията със своята собствена, а трябва само да провери дали преценката на Комисията е опорочена от явна грешка или злоупотреба с власт [65] (проверка за явни грешки в преценката или за злоупотреба с власт). При това условие следва да се разгледат двете основания за недействителност.

а) Явна грешка в преценката по отношение на размера на бюджетните средства, предоставени за схемата за помощи

83. На първо място, препращащата юрисдикция моли Съда да разгледа действителността на спорното решение по отношение на поддържаното от Комисията твърдение, че размерът на бюджетните средства, предоставени за финансиране на схемата за помощи, не е увеличен за периода от 1998 г. до 2002 г.

84. Комисията погрешно се опитва да представи този въпрос като незначителен за разрешението на схемата за помощи и за неговата законосъобразност. Все пак самата Комисия по онова време отделя на размера на бюджетните средства толкова голямо внимание, че счита за необходимо да посочи изрично този въпрос, когато

63 — Решение по дело Комисия/Съвет, посочено по-горе в бележка под линия 48, точка 22 във връзка с точка 9.

64 — Решение от 22 март 1977 г. по дело Iannelli & Volpi (74/76, Recueil, стр. 557, точка 11) и Решение по дело Steinike & Weinlig (78/76, Recueil, стр. 595, точка 8); вж. освен това Решение от 12 декември 2002 г. по дело Франция/Комисия (C-456/00, Recueil, стр. I-11949, точка 49) и Решение по дело Atzeni и др., посочено по-горе в бележка под линия 27, точка 84.

65 — Решение от 14 януари 1997 г. по дело Испания/Комисия (C-169/95, Recueil, стр. I-135, точка 34), Решение от 5 октомври 2000 г. по дело Германия/Комисия (C-288/96, Recueil, стр. I-8237, точка 26), Решение по дело Франция/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 64, точка 41 и Решение по дело Atzeni и др., посочено по-горе в бележка под линия 27, точка 84; вж. вече в този смисъл Решение от 29 април 2004 г. по дело Италия/Комисия (C-372/97, Recueil, стр. I-3679, точка 83).

уведомява за спорното решение в нейното изключително кратко формулирано писмо от 10 ноември 1997 г.

85. Противно на това, което изглежда Комисията предполага, този въпрос също не е изключен от обхвата на съдебния контрол. Макар Съдът да признава на Комисията широко право на преценка при разглеждането на съвместимостта на помощи с общия пазар, общностните юрисдикции могат — както вече се спомена [66] — да упражнят спрямо решение на Комисията контрол за злоупотреба с власт и за явни грешки в преценката. Във връзка с това проверката за наличие на явни грешки в преценката включва по-специално проверка дали възприетите факти са установени точно и изчерпателно: общностният съд трябва не само да провери дали представените доказателства установяват действителното положение и дали същите са достоверни и съгласувани, но също и дали тези доказателства включват всички релевантни факти, които трябва да бъдат взети предвид, за да се прецени дадено сложно положение, както и това дали те са от естество да подкрепят направените въз основа на тях изводи [67].

86. Следователно твърдението на Комисията, че размерът на бюджетните средства, предоставени за финансиране на схемата за помощи, не е увеличен за периода от 1998 г. до 2002 г., може да бъде проверено с оглед на това дали възприетите в него факти са били установени точно и изчерпателно и дали те са били от естество да подкрепят направените въз основа на тях изводи на Комисията.

87. В това отношение следва да се отбележи, че към момента на приемане на решението на Комисията през 1997 г. все още не е било възможно да се определи точният размер на средствата, които ще са на разположение на фонда за подпомагане на радиоразпространението за периода от 1998 г. до 2002 г., тъй като решението е зависело от бъдещите годишни приходи от парафискалната такса върху радио- и телевизионната реклама. Следователно към момента на приемане на решението Комисията неизбежно е трябвало да се позове на прогнозни очаквания.

88. Въпросът дали Комисията е допуснала явна грешка в преценката по отношение на тези прогнозни очаквания, трябва да се прецени с оглед на фактите, с които тя е разполагала към този момент, т.е. през 1997 г. [68]. Данните за действителната последваща промяна в размера на бюджетните средства, изтъкнати от Комисията и френското правителство в хода на

66 — Вж. точка 82 от настоящото заключение.

67 — Решение от 15 февруари 2005 г. по дело Комисия/Tetra Laval (C-12/03 P, Recueil, стр. I-987, точка 39), Решение от 18 юли 2007 г. по дело Industrias Químicas del Vallés/Комисия (C-326/05 P, Сборник, стр. I-6557, точка 76) и Решение по дело Испания/Lenzing, посочено по-горе в бележка под линия 37, точка 57; вж. в този смисъл Решение по дело Италия/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 65, точка 83.

68 — Решение от 10 юли 1986 г. по дело Белгия/Комисия (234/84, Recueil, стр. 2263, точка 16), Решение от 26 септември 1996 г. по дело Франция/Комисия (C-241/94, Recueil, стр. I-4551, точка 33) и Решение от 14 септември 2004 г. по дело Испания/Комисия (C-276/02, Recueil, стр. I-8091, точка 31). Съгласно Решение по дело Nuova Agricast, посочено по-горе в бележка под линия 48, точка 54, тази съдебна практика се прилага изрично и за решения на Комисията от фазата на предварителното разглеждане, с които Комисията — както е в настоящия случай — решава да не повдига възражения срещу помощ или схема за помощи.

производството пред Съда, въобще не е било възможно да бъдат установени през 1997 г. и поради това не трябва да се вземат предвид за целите на изследването от днешна гледна точка на това дали Комисията е допуснала явна грешка в преценката към този момент [69].

89. Един от установените през 1997 г. факти обаче е, че за периода от 1998 г. до 2002 г. Декрет № 97-1263 [70] е позволявал значително увеличение на размера на таксата върху телевизионната реклама. Допустимите горни граници за определянето на различните размери на таксата са увеличени с Декрет № 97-1263 поне с 46 % в сравнение с предходната уредба на Декрет № 92-1053 [71]. Régie Networks правилно насочва вниманието на Съда върху този факт.

90. Разбира се, самото увеличение на допустимите горни граници не е трябвало да води задължително до подобно значително увеличение на действително приложимите размери на таксата. Съгласно член 2, параграф 3 от Декрет № 97-1263 за определянето им е била необходима министерска наредба, която не е трябвало на всяка цена да достигне посочените горни граници.

91. Освен това размерът на бюджетните средства, които е трябвало да са на разположение на фонда за подпомагане на радиоразпространението за периода от 1998 г. до 2002 г., е зависел не само от размера на таксата, но и от размера на основата за изчисляване, т.е. от действителните приходи от реклама от задължените да заплащат таксата лица. Те може да са различни от тримесечие на тримесечие и от година на година.

92. С оглед на значителното увеличение с повече от 46 % на допустимите горни граници на размера на таксата, приложима за телевизионната реклама, не е било изключено към момента, в който е прието спорното решение, фондът за подпомагане на радиоразпространението да разполага за в бъдеще със значително по-големи по размер бюджетни средства. Точно обратното, посоченото увеличение на допустимите горни граници на размера на таксата върху телевизионната реклама предполага увеличение на размера на наличните бюджетни средства, още повече че лъвският пай от приходите произхожда от таксата върху телевизионната реклама.

93. Нито от мотивите на спорното решение, нито от други факти, с които Съдът разполага, обаче е видно, че Комисията е взела под внимание посоченото увеличение на допустимите горни граници на размера на таксата, а още по-малко става ясно по какви причини евентуално е счела този факт за незначителен. При

69 — Изтъкнатите от Комисията и френското правителство данни и без това със сигурност не показват, че размерът на бюджетните средства, постъпващи всяка година във фонда за подпомагане, остава един и същ, а точно обратното — *че се увеличава*, макар и умерено.

70 — В хода на процедурата за контрол върху държавните помощи на Комисията е представен проект на Декрет № 97-1263.

71 — Относно горните граници на размера на таксата вж. по-горе точка 10 от настоящото заключение и бележка под линия 8.

тези обстоятелства трябва да се приеме, че във всеки случай Комисията не е основала своето решение на всички релевантни факти, с които е била запозната към момента на приемане на решението си.

94. От посоченото по-горе следва, че спорното решение е опорочено от явна грешка в преценката и следователно е незаконосъобразно. По това съображение то трябва да бъде обявено за недействително.

б) Явна грешка в преценката поради невземане предвид метода на финансиране на схемата за помощи

95. Накрая от Съда се иска да прецени дали спорното решение е недействително поради това, че Комисията не била взела предвид метода на финансиране, който евентуално бил несъвместим с общностното право. Препращащата юрисдикция посочва факта, че парафискалната такса във варианта ѝ за периода от 1998 г. до 2002 г. е събирана и върху радио- и телевизионната реклама, излъчвана от чужбина към Франция, докато от помощите, предоставяни от фонда за подпомагане на радиоразпространението, са се ползвали само установените във Франция радиостанции.

— Предварителна бележка

96. Както вече се посочи [72], член 92, параграф 3 от Договора за ЕО предоставя на Комисията широко право на преценка по отношение на предоставянето на разрешение за помощи, поради което съдебният контрол по същество върху нейните решения се ограничава до явните грешки в преценката или до злоупотребата с власт.

97. Правото на преценка на Комисията се подчинява на определени граници, които са предмет на контрол от общностния съдия, който трябва да се увери, че в решенията си в рамките на процедурата за контрол върху държавните помощи, Комисията не може да влиза в противоречие с конкретни разпоредби на Договора за ЕО и с общите принципи на общностното право като например с принципа на равно третиране [73]. Следователно, когато някои от условията за предоставяне на държавна помощ нарушават разпоредби от Договора за ЕО или общи принципи на общностното право, тя не може да бъде обявена от Комисията за съвместима с общия пазар [74].

72 — Вж. точка 82 от настоящото заключение.

73 — Решение от 21 май 1980 г. по дело Комисия/Италия (73/79, Recueil, стр. 1533, точка 11), Решение от 3 май 2001 г. по дело Португалия/Комисия (C-204/97, Recueil, стр. I-3175, точка 41), Решение по дело Франция/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 64, точка 30 и — специално относно принципа на равно третиране — Решение по дело Nuova Agricast, посочено по-горе в бележка под линия 48, точки 50 и 51.

74 — Решение от 19 септември 2002 г. по дело Испания/Комисия (C-113/00, Recueil, стр. I-7601, точка 78) и Решение от 19 септември 2002 г. по дело Испания/Комисия (C-114/00, Recueil, стр. I-7657, точка 104) и цитираната съдебна практика; вж. освен това Решение по дело van Calster и др., посочено по-горе в бележка под линия 4, точка 48 и Решение по дело Nuova Agricast, посочено по-горе в бележка под линия 48, точка 50 във връзка с точка 51.

98. Следва да се отбележи също, че държавна помощ или схема за помощи не трябва да засяга условията на търговия и конкуренция вътре в Общността до степен, която противоречи на общия интерес [75]. От това следва, че Комисията не може да разрешава държавни помощи или схеми за помощи, които с конкретните си правила нарушават разпоредби от Договора за ЕО или общи принципи на общностното право. Недопустимо е нарушение на общностното право да бъде „от общ интерес“.

99. Това че схема за помощи е несъвместима с общностното право и следователно „противоречи на общия интерес“, може да следва, не на последно място, от метода ѝ на финансиране [76]. От установената съдебна практика следва, че Комисията не може да разглежда помощта като такава самостоятелно от метода, по който тя се финансира, и да не отчита този метод, когато връзката му с помощта води до несъвместимостта на цялото с общия пазар [77].

75 — Както изрично е предвидено в текста на член 92, параграф 3, букви в) и г) от Договора за ЕО, въпреки че има незначителни разлики във формулировката на двете разпоредби. Междувременно Съдът е постановил, че общият интерес трябва да се има предвид и в контекста на другите дерогации, предвидени в член 92, параграф 3 от Договора за ЕО, дори това да не е изрично посочено в тази разпоредба (вж. Решение от 14 януари 1997 г. по дело Испания/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 65, точка 17, Решение от 19 септември 2002 г. по дело Испания/Комисия, C-113/00, посочено по-горе в бележка под линия 74, точки 66 и 67 и Решение по дело Испания/Комисия, C-114/00, посочено по-горе в бележка под линия 74, точки 80 и 81).

76 — Решение от 25 юни 1970 г. по дело Франция/Комисия (47/69, Recueil, стр. 487, точки 8 и 23), в този смисъл вж. Решение по дело van Calster и др., посочено по-горе в бележка под линия 4, точка 48 и Решение от 14 април 2005 г. по дело AEM и AEM Torino (C-128/03 и C-129/03, Recueil, стр. I-2861, точка 45).

77 — Решение по дело Франция/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 76, точки 4, 8 и 17), Решение по дело van Calster и др., посочено по-горе в бележка под линия 4, точка 46, Решение от 27 ноември 2003 г. по дело Enirisorse (C-34/01—C-38/01, Recueil, стр. I-14243, точка 44), Решение от 15 юли 2004 г. по дело Pearle и др. (C-345/02, Recueil, стр. I-7139, точка 29) и Решение по дело AEM и AEM Torino, посочено по-горе в бележка под линия 76, точка 45.

100. Предвид гореизложеното по-нататък следва да се разгледа дали през 1997 г., като разрешава френската схема за помощи, Комисията е била задължена да провери и метода на финансиране посредством парафискалната такса върху радио- и телевизионната реклама. При утвърдителен отговор този метод на финансиране би трябвало да е обстоятелство, релевантно за решението, с което се предоставя разрешението, а пренебрегването му — явна грешка в преценката.

— Задължение на Комисията да вземе предвид метода на финансиране

101. Съгласно установената съдебна практика, когато разглежда дадена схема за помощи, Комисията трябва винаги да държи сметка за финансирането посредством такса, когато тази такса или част от нея образува съставна част от схемата за помощи. Следва да се приеме, че това е така, ако съществува *задължителна връзка по предназначение* между таксата и помощта, в смисъл че приходът от таксата е предназначен по необходимост за финансирането на помощта [78].

78 — Решение от 13 януари 2005 г. по дело Streekgewest (C-174/02, Recueil, стр. I-85, точка 26) и Решение от 13 януари 2005 г. по дело Pape (C-175/02, Recueil, стр. I-127, точка 15), Решение от 27 октомври 2005 г. по дело Distribution Casino France и др. (C-266/04—C-270/04, C-276/04 и C-321/04—C-325/04, Recueil, стр. I-9481, точка 40), Решение по дело AEM и AEM Torino, посочено по-горе в бележка под линия 76, точка 46, Решение от 15 юни 2006 г. по дело Air Liquide Industries Belgium (C-393/04 и C-41/05, Recueil, стр. I-5293, точка 46) и Решение от 7 септември 2006 г. по дело Laboratoires Boiron, C-526/04, Recueil, стр. I-7529, точка 44).

102. Противно на тази съдебна практика, в хода на съдебното заседание Комисията поддържа, че трябвало да вземе предвид финансирането на схема за помощи посредством такса само ако задължените да заплащат таксата лица и бенефициерите на тези помощи са в конкурентни отношения помежду си.

103. Доводът на Комисията не може да ме убеди. Констатацията дали е налице или не подобно конкурентно отношение, често изисква да се преценят сложни икономически взаимовръзки, резултатът от които не е a priori сигурен. От несигурния резултат от подобна преценка не би следвало да зависят нито компетентността на Комисията, нито нейната задача да разследва в качеството ѝ на орган за упражняване на контрол върху държавните помощи, нито обхватът на задължението за уведомление и задължението за standstill на държавите членки, предвидено в член 93, параграф 3 от Договора за ЕО [79].

104. Въпросът дали задължените да заплащат таксата лица и бенефициерите на тези помощи са конкуренти, не е *предпоставка,* за да бъде взето предвид финансирането при упражняване на контрол върху схема за помощи [80]. Наличието или отсъствието на такова конкурентно отношение може да е от значение за *резултата* от процедурата за контрол, т.е. за въпроса относно съвместимостта на схемата за помощи с общия пазар [81].

105. Ето защо по-долу ще се ръководя единствено от критерия, който вече бе посочен и е изведен от досегашната съдебна практика, съгласно който трябва да съществува задължителна връзка по предназначение между таксата и финансираните с нея помощи.

106. В настоящия случай от цялата налична информация е видно, че съществува такава задължителна връзка по предназначение.

107. Още от съдържанието на приложимото френско законодателство е ясно, че съществува пряка връзка между събирането на парафискалната такса върху радио- и телевизионната реклама и финансирането на помощите за подпомагане на радиоразпространението. Таксата изрично е предназначена да „финансира“ фонд за подпомагане на радиоразпространението (член 80, параграф 2 от Закон

79 — В Решение по дело Streekgewest, посочено по-горе в бележка под линия 78, точка 21, Съдът съответно също приема, че частноправен субект, задължен да заплаща такса, която е съставна част от схема за помощи и е събрана в нарушение на забраната за прилагане на помощта, прогласена в член 93, параграф 3, трето изречение от Договора за ЕО, може да се позовава на тази разпоредба, независимо дали е засегнат от произтичащото от тази мярка за помощ нарушение на конкуренцията.

80 — Решение по дело van Calster и др., посочено по-горе в бележка под линия 4, точки 46—52, също не посочва евентуалното изискване за такова конкурентно отношение.

81 — Вж. във връзка с това по-специално точки 122—125 от настоящото заключение.

№ 86-1067 във връзка с член 1, параграф 1 от Декрет № 97-1263).

108. Начинът на функциониране на схемата за помощи също позволява да се заключи, че е налице задължителна връзка по предназначение между таксата и помощите.

109. На първо място, парафискалната такса върху радио- и телевизионната реклама представлява единственият значителен източник за финансиране на фонда за подпомагане на радиоразпространението [82]. Следователно всяка помощ, предоставена от фонда за подпомагане, се финансира от тази такса.

110. На второ място, таксата няма друго предназначение освен да финансира помощите, предоставяни от фонда за подпомагане на радиоразпространението, в който постъпват всички чисти приходи от нея (член 3 от Декрет № 97-1263). Настоящият случай се различава съществено от случаите по дело Pape и дело Casino France и др., посочени по-горе, в които Съдът е разгледал парафискални такси с няколко предназначения и поради това служещи не само за финансирането на разглежданите схеми за помощи [83].

111. На трето място, предоставените от фонда за подпомагане на радиоразпространението помощи зависят, що се отнася до техния размер, изцяло от приходите от таксата [84].

112. От една страна, трите вида помощи се предоставят само в рамките на наличните средства (член 7 от Декрет № 97-1263). Следователно колкото по-малък е размерът на приходите от таксата, толкова по-малък е размерът на бюджетните средства, които са на разположение на фонда за подпомагане за целите на предоставянето на съответните помощи, което може да има за последица например по отношение на субсидията за започване на дейност и на помощта за оборудване размерът на разпределената на всеки бенефициер на помощта сума да е по-малък от максимално допустимото. Както стана ясно от съдебното заседание, дори таблицата за размерите на годишната субсидия за осъществяване на дейност е изготвяна всяка година, като се вземат предвид очакваните приходи от таксата.

113. От друга страна, за разлика от случая на субсидията за започване на дейност и на

82 — В този контекст игнорирам така наречените „други приходи“ (*recettes diverses*), които от време на време постъпват във фонда за подпомагане. Това са преди всичко просрочени вземания по дългове относно такси, дължими за предходни периоди на облагане, както и суми за възстановяване по вече предоставени помощи. Както стана ясно от съдебното заседание пред Съда, размерът на тези други разходи е без значение. Също бих допълнила, че такива просрочени вземания и суми за възстановяване в крайна сметка представляват парични суми, които произтичат от парафискалната такса върху радио- и телевизионната реклама.

83 — Решение по дело Pape, посочено по-горе в бележка под линия 78, точка 16 и Решение по дело Distribution Casino France и др., посочено по-горе в бележка под линия 78, точки 55 и 56.

84 — Настоящият случай се отличава и в това отношение от дело Pape и от дело Casino France и др., посочени по-горе в бележка под линия 78.

помощта за оборудване, няма ограничения по отношение на размера на субсидията за осъществяване на дейност, която има особено значение в практиката. Основният ѝ размер може да бъде увеличен до 60 %, като увеличението може да е толкова щедро, колкото повече бюджетни средства са на разположение на фонда за подпомагане, т.е. колкото по-голям е размерът на приходите от парафискалната такса за определен период от време.

114. На четвърто място, обстоятелството, че помощите се предоставят от комисия и че тази комисия може да има известна оперативна самостоятелност във всеки конкретен случай, не опровергава наличието на задължителна връзка по предназначение. Всъщност подобна оперативна самостоятелност също не променя факта, че всички нетни приходи от парафискалната такса постъпват във фонда за подпомагане на радиоразпространението. Упражняването на оперативната самостоятелност в случая не може да има за последица използването на част от приходите от парафискалната такса за цели, различни от предназначението им за трите вида помощи за подпомагане на радиоразпространението. В това отношение настоящият случай се различава изцяло от случаите по дело Pape и дело Casino France и др., посочени по-горе, в които компетентните национални власти са могли свободно да определят дали и в какъв размер дадена парафискална такса е трябвало да се разпредели за финансиране на схемата за помощи или да служи за съвсем други цели [85].

85 — Решение по дело Pape, посочено по-горе в бележка под линия 78, точка 16 и Решение по дело Distribution Casino France и др., посочено по-горе в бележка под линия 78, точки 55 и 56.

115. Поради това като цяло в настоящия случай съществуват достатъчно съображения в полза на тезата за наличие на задължителна връзка по предназначение, която превръща парафискалната такса върху радио- и телевизионната реклама в съставна част от френската схема за помощи за подпомагане на радиоразпространението.

— Явна грешка в преценката на Комисията

116. С оглед на задължителната връзка по предназначение между парафискалната такса върху радио- и телевизионната реклама и помощите, финансирани с нея, през 1997 г. Комисията е трябвало също да вземе предвид метода на финансиране, когато е разглеждала разрешението на схемата за помощи за периода от 1998 г. до 2002 г. Тя е трябвало да провери дали този метод на финансиране води до несъвместимост на схемата за помощи с общия пазар.

117. Подобна проверка е трябвало да бъде извършена по-специално във връзка с разпоредбите относно свободното предоставяне на услуги — един от основните принципи на Общността [86] (член 59 от Договора за ЕО и член 60 от Договора за ЕО, понастоящем след изменението

86 — Решение от 4 декември 1986 г. по дело Комисия/Франция (220/83, Recueil, стр. 3663, точка 17), Решение от 18 юли 2007 г. по дело Комисия/Германия (C-490/04, Сборник, стр. I-6095, точка 64) и Решение от 18 декември 2007 г. по дело Laval un Partneri (C-341/05, Сборник, стр. I-11767, точка 101).

член 49 ЕО и член 50 ЕО)[87]. Радио- и телевизионни предприятия, които излъчват радио- и телевизионни предавания — включително реклама — извън границите на Общността, упражняват правото на свободно предоставяне на услуги[88].

118. В рамките на тази проверка Комисията е трябвало да разгледа преди всичко обстоятелството, че парафискалната такса във варианта ѝ от 1998 г. до 2002 г., не е била ограничена само до радио- и телевизионната реклама, *излъчвана от Франция*, а е събирана за всякаква радио- и телевизионна реклама, *излъчвана към френската територия*, т.е. включително за радио- и телевизионната реклама, излъчвана от чужбина към Франция (член 2, параграф 1 от Декрет № 97-1263). Следователно чуждестранните предприятия са участвали във финансирането на схемата за помощи.

119. Разгледан самостоятелно, такъв начин на функциониране на парафискална такса не изглежда да нарушава принципа на свободно предоставяне на услуги. Начинът на нейното събиране не е дискриминационен сам по себе си, тъй като таксата се събира както за радио- и телевизионната реклама, излъчвана от националните предприятия във Франция, така и за рекламата, излъчвана от чуждестранни предприятия към Франция; размерът на таксата също не би следвало да е твърде голям, така че да има за последица ограничение на свободното предоставяне на услуги[89].

120. Все пак трябва да се припомни, че — както вече се спомена — между парафискалната такса и помощите, финансирани с приходите от нея, съществува задължителна връзка по предназначение. Ако двете съставни части на схемата за помощи се разгледат заедно, се получава следното: докато националните и чуждестранните радио- и телевизионни предприятия (или агенциите, които търгуват с тяхното рекламно пространство) трябва да плащат таксата в еднаква степен, само установените във Франция радио- и телевизионни предприятия могат да получават помощи от фонда за подпомагане, тъй като условието за това е да се притежава лицензия за радио- и телевизионно разпространение.

121. Подобна правна уредба, съгласно която парафискална такса се събира и за

87 — Специфичната забрана за дискриминационно облагане, прогласена в член 95 от Договора за ЕО (понастоящем член 90 ЕО), не се отнася до услугите, а допълва разпоредбите относно свободното движение на стоки и разпоредбите относно митническия съюз (вж. например Решение от 1 юли 1969 г. по дело Комисия/Италия, 24/68, Recueil, стр. 193, точки 4 и 5). Общата забрана за дискриминация съгласно член 6, параграф 1 от Договора за ЕО (понастоящем след изменение член 12, параграф 1 ЕО) също не се прилага, когато има специални разпоредби като тези относно свободното предоставяне на услуги (вж. например Решение от 28 октомври 1999 г. по дело Vestergaard, C-55/98, стр. Recueil, стр. I-7641, точки 16 и 17 и Решение от 11 декември 2003 г. по дело AMOK, C-289/02, Recueil, стр. I-15059, точки 25 и 26).

88 — Във връзка с постоянната съдебна практика относно телевизионните предавания вж. например Решение от 30 април 1974 г. по дело Sacchi (155/73, Recueil, стр. 409, точка 6), Решение от 18 март 1980 г. по дело Debauve и др. (52/79, Recueil, стр. 833, точка 8), Решение от 5 октомври 1994 г. по дело TV10 (C-23/93, Recueil, стр. I-4795, точка 13), Решение от 29 ноември 2001 г. по дело De Coster (C-17/00, Recueil, стр. I-9445, точка 28) и Решение от 13 декември 2007 г. по дело United Pan-Europe Communications Belgium и др. (C-250/06, Сборник, стр. I-11135, точка 28). Относно радиоразпространението вж. например Решение от 26 април 1988 г. по дело Bond van Adverteerders и др. (352/85, Recueil, стр. 2085, точки 14—16) и Решение от 25 юли 1991 г. по дело Комисия/Нидерландия (C-353/89, Recueil, стр. I-4069, точки 22 и 23).

89 — В този смисъл вж. Решение от 17 февруари 2005 г. по дело Viacom Outdoor (C-134/03, Recueil, стр. I-1167, точки 37 и 38).

предоставяне на услуги от чуждестранни предприятия, въпреки че е от полза само за националните предприятия, може да породи проблеми в контекста на правилата относно свободното предоставяне на услуги. Всъщност тя може да има протекционистко действие, тъй като всяко увеличение на оборота на чуждестранните радио- и телевизионни предприятия от реклама, излъчена във Франция, същевременно води до увеличение на бюджетните средства, постъпващи във фонда за подпомагане на радиоразпространението, и следователно позволява предоставянето на по-големи по размер помощи в полза на националните предприятия [90]. Обобщено би могло да се каже, че колкото е по-голям успехът на чуждестранните предприятия с предоставените от тях услуги на националния пазар, толкова по-големи ще са помощите, предоставени на няколко национални предприятия с дейност на посочения пазар [91].

122. Разбира се, за да се направи извод за наличие както на дискриминация, така и на протекционистко действие, е необходимо разглежданите услуги да са сравними. С други думи, радио- и телевизионните предприятия, чиито излъчени във Франция рекламни съобщения се облагат с таксата, и радио- и телевизионните предприятия, които имат право да получат помощите от фонда за подпомагане на радиоразпространението, трябва да са в конкурентно отношение помежду си [92]. Ако радио- или телевизионно предприятие е прехвърлило търговията с неговото рекламно пространство на друго предприятие от същата група предприятия, както е станало в настоящия случай с NRJ GROUP, би могло да се породи необходимост да се разглежда тази група от предприятия в нейната цялост и тогава да се анализира конкуренцията между нея и останалите радио- и телевизионни предприятия или групи от предприятия по отношение на привличането на слушатели и приходите от реклама.

123. В производството пред Съда френското правителство оспорва съществуването на такова конкурентно отношение. Според твърдяното от него пред Съда лъвският пай от приходите от парафискалната такса произхожда от рекламата, излъчвана чрез телевизионно радиоразпръскване, докато от предоставените от фонда за подпомагане помощи се ползват не точно телевизионните станции, а малките радиостанции със слушатели на местно равнище и с предимно социална насоченост, а именно *radios associatives* („радиоразпръскване на равнище сдружения“). Макар френското правителство да признава, че поне една част от парафискалната такса произхожда от радиореклама, все пак то счита, че тази такса засяга преди всичко търговските радиостанции, които са твърде различни от имащите право да получат помощ *radios associatives*, за да бъдат в реална конкуренция с тях.

90 — В този смисъл по отношение на френска парафискална такса върху текстилни изделия вж. Решение по дело Франция/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 76, точки 20 и 21.

91 — Освен това настоящият случай би могъл да се разгледа в контекста на свободата на установяване, и то по отношение на евентуална дискриминация на чуждестранни спрямо национални предприятия, що се отнася до правото на получаване на помощ. Съдът вече е имал възможност да разгледа подобна проблематика в Решение от 25 октомври 2007 г. по дело Geurts и Vogten (C-464/05, Сборник, стр. I-9325, точки 18—22); вж. също относно свободата на предоставяне на услуги Решение от 10 март 2005 г. по дело Laboratoires Fournier (C-39/04, Recueil, стр. I-2057, точки 15 и 16).

92 — Вж. в този смисъл Решение по дело Франция/Комисия, посочено по-горе в бележка под линия 76, точка 20, което се позовава на постъпления от таксата върху конкурентни продукти с произход от чужбина.

124. Противно на твърдяното от френското правителство, в производството пред Съда Régie Networks поддържа, че е налице конкурентно отношение между задължените да заплащат тази такса лица и бенефициерите на помощите. То изтъква, че дори радиостанция, която има право да получава помощ и излъчвала само малко реклама или въобще не излъчвала такава, с програмата си отнемала част от слушателите, което можело да доведе до намаляване на броя на слушателите на търговските радиостанции и по този начин в крайна сметка до намаляване на техния потенциал за приходи на местния пазар за радио-и телевизионна реклама.

125. В крайна сметка Съда не следва да се произнася в рамките на настоящото производство по все още спорните въпроси във връзка със свободното предоставяне на услуги и с конкуренцията между различните радио- и телевизионни предприятия. Всъщност преценката на съвместимостта на мерки за помощ или на схеми за помощи с общия пазар е от изключителната компетентност на Комисията и подлежи на контрола на общностния съд [93].

126. За целите на настоящото производство е достатъчно да се заключи, че Комисията не е разгледала метода на финансиране във връзка с разрешаването на френската схема за помощи за периода от 1998 г. до 2002 г. и следователно не е проверила по-специално какви последици могат да произтекат от този метод на финансиране във връзка със съвместимостта му с общия пазар. Доколкото по този начин Комисията не е взела предвид съществено обстоятелство за преценката на схемата за помощи, спорното решение е опорочено от явна грешка в преценката. Само по това съображение то трябва да се обяви за недействително.

3. Междинно заключение

127. Както вече стана ясно, спорното решение е незаконосъобразно в много аспекти, всеки един от които обосновава обявяването му за недействително.

В — *По ограничението във времето на действието на обявяването на недействителността*

128. В хипотезата, в която Съдът обяви спорното решение за недействително, както му предложих, френското правителство и Комисията молят да се ограничи действието на решението на Съда във времето. Те се позовават на принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания, и по-

93 — Решение по дело van Calster и др., посочено по-горе в бележка под линия 4, точка 45; вж. също Решение от 21 ноември 1991 г. по дело Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires и Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon (C-354/90, Recueil, стр. I-5505, точка 14, наричано по-нататък FNCE), Решение от 11 юли 1996 г. по дело SFEI и др. (C-39/94, Recueil, стр. I-3547, точка 42) и Решение от 18 юли 2007 г. по дело Luccini (C-119/05, Сборник, стр. I-6199, точка 52); вж. в същия смисъл Решение по дело Iannelli & Volpi, посочено по-горе в бележка под линия 64, точка 11 и Решение по дело Steinike & Weinlig, посочено по-горе в бележка под линия 64, точка 9.

специално посочват факта, че става въпрос за схема за помощи, за която Комисията е била уведомена и я е разрешила, като също се припомня, че схемата е прилагана в много случаи в продължение на години.

1. Предварителна бележка

129. Договорът за ЕО не определя изрично последиците, които произтичат от обявяването на недействителност в рамките на преюдициално производство. Доколкото обаче преюдициалното запитване за преценка на действителността на общностен акт и жалбата за отмяна съставляват два предвидени в Договора за ЕО и допълващи се способа за контрол за законосъобразност на актове на общностните институции [94] и в съответствие с установената съдебна практика последиците от обявяване на недействителността следва да се определят, като се прилагат по аналогия разпоредбите на членове 231 ЕО и 233 ЕО, приложими за съдебните решения за отмяна [95].

130. Следователно по принцип решение на Съда, с което в рамките на преюдициално производство общностен акт се обявява за недействителен, има обратна сила, също както решение за отмяна [96]. Установяването на недействителността е достатъчно основание и за всяка национална юрисдикция да счита разглеждания акт за недействителен за целите на мерките, които следва да постанови [97].

131. Основавайки се на член 231, втора алинея ЕО [98], Съдът може обаче, ако счете за необходимо, да постанови да се запази определено действие на спорния акт, като в това отношение той разполага с право на преценка [99]. В миналото Съдът е използвал тази възможност, по-специално когато вследствие на преценка на всички засегнати интереси, императивни съображения, свързани с правната сигурност, не позволяват да се застраши събирането или плащането на парични суми за предхождащия датата на постановяване на съдебното решение период [100]. Тези принципи могат успешно да се приложат и към настоящия случай.

94 — Решение от 8 февруари 1996 г. по дело FMC и др. (C-212/94, Recueil, стр. I-389, точка 56) и Решение по дело Unión de Pequeños Agricultores/Съвет, посочено по-горе в бележка под линия 40, точка 40.

95 — Решение от 15 октомври 1980 г. по дело Providence agricole de la Champagne (4/79, Recueil, стр. 2823, точки 44 и 45), Решение от 15 октомври 1980 г. по дело Maïseries de Beauce (109/79, Recueil, стр. 2883, точки 44 и 45), Решение от 15 октомври 1980 г. по дело Roquette Frères (145/79, Recueil, стр. 2917, точки 51 и 52), Решение от 29 юни 1988 г. по дело van Landschoot (300/86, Recueil, стр. 3443, точка 24) и Решение от 8 ноември 2001 г. по дело Silos (C-228/99, Recueil, стр. I-8401, точка 35).

96 — Решение от 26 април 1994 г. по дело Roquette Frères (C-228/92, Recueil, стр. I-1445, точка 17) и Решение по дело FMC и др., посочено по-горе в бележка под линия 94, точка 55; относно обратното действие на решенията за отмяна вж. най-скоро постановеното Решение от 12 февруари 2008 г. по дело CELF и Ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, стр. I-469, точки 61 и 63, наричано по-нататък CELF).

97 — Решение от 13 май 1981 г. по дело International Chemical Corporation (66/80, Recueil, стр. 1191, точка 13) и Определение от 8 ноември 2007 г. по дело Fratelli Martini и Cargill (C-421/06, непубликувано в Сборника, точка 54).

98 — Както произтича от текста на член 231, втора алинея ЕО, той се отнася само за регламенти, но Съдът го прилага и за други актове. Относно прилагането по аналогия на тази разпоредба за решения вж. например Решение от 28 май 1998 г. по дело Парламент/Комисия (C-22/96, Recueil, стр. I-3231, точка 42) и Решение от 12 май 1998 г. по дело Обединено кралство/Комисия (C-106/96, Recueil, стр. I-2729, точка 41).

99 — Решение от 27 февруари 1985 г. по дело Société des produits de maïs (112/83, Recueil, стр. 719, точка 18) и Решение от 15 януари 1986 г. по дело Pinna (41/84, Recueil, стр. 1, точка 26).

100 — Решение по дело Pinna, посочено по-горе в бележка под линия 99, точки 26—28, Решение по дело Silos, посочено по-горе в бележка под линия 95, точка 36 и Решение от 10 март 1992 г. по дело Lomas и др. (C-38/90 и C-151/90, Recueil, стр. I-1781, точка 24).

2. Липса на неограничено запазване на действието на спорното решение

132. Трябва обаче да се припомни, че е от изключителната компетентност на Комисията — макар тя да подлежи на контрола на общностния съд — да се произнесе по съвместимостта на държавна помощ или на схема за помощи с общия пазар [101]. Следователно, ако в настоящия случай Съдът установи недействителността на спорното решение, Комисията трябва да приеме ново решение относно съвместимостта на френската схема за помощи с общия пазар, прилагайки по аналогия член 233, първа алинея ЕО [102]. С решението си Съдът със сигурност не бива да предрешава приемането на ново решение по същество от Комисията; в противен случай Съдът би подкопал ролята на Комисията като орган за упражняване на контрол върху държавните помощи и би обезсмислил правото на преценка [103], с която тя разполага по силата на член 92, параграф 2 от Договора за ЕО (член 87, параграф 3 ЕО) при разрешаването на помощи [104].

133. При тези обстоятелства Съдът не може неограничено да запазва действието на спорното решение, а само за преходен период от време, и то докато Комисията приеме ново решение относно съвместимостта на френската схема за помощи с общия пазар и това решение стане окончателно, т.е. докато не може повече да бъде оспорено с жалбата за отмяна, предвидена в член 230 ЕО.

3. Временно запазване на действието на спорното решение

134. По време на посочения преходен период до приемането на ново окончателно решение от Комисията съществуват все пак императивни съображения, свързани с правната сигурност, а именно защитата на оправданите правни очаквания, които обосновават да се запази действието на спорното решение.

135. Настоящият случай се отнася до схема за помощи, за която Комисията е надлежно уведомена и я е разрешила. С оглед на оправданите си правни очаквания, свързани с предоставеното разрешение, френските власти приемат, че парафискалната такса върху радио-и телевизионната реклама, събрана от тях за периода от 1998 г. до 2002 г., и помощите, предоставени през същия период от фонда за подпомагане на радиоразпространението, са законосъобразни. Бенефициерите на тези помощи също са изхождали от законосъобразността на придобитите ползи.

101 — Вж. във връзка с това точка 125 от настоящото заключение и съдебната практика, посочена по-горе в бележка под линия 93.

102 — В настоящия случай е наложително Комисията да преразгледа френската схема за помощи дори по съображение, че въз основа на данните, с които разполага Съдът, не може да се направи окончателна преценка какви са последиците от метода на финансиране на схемата за помощи за съвместимостта с общия пазар. По-специално остава да се изясни дали и доколко в случая задължените да заплатят таксата лица и бенефициерите на помощи са в конкуренция помежду си (вж. във връзка с това по-горе точки 122—124 от настоящото заключение).

103 — Вж. във връзка с това точка 82 от настоящото заключение.

104 — Фактът, че когато определя действието на решението си във времето Съдът също взема предвид прерогатива на Комисията по отношение на преценката на сложни икономически взаимовръзки, е виден например в Решение по дело Providence agricole de la Champagne, посочено по-горе в бележка под линия 95, точка 43 и точка 45, последно изречение, Решение по дело Maïseries de Beauce, посочено по-горе в бележка под линия 95, точка 43 и точка 45, последно изречение и Решение по дело Roquette Frères, посочено по-горе в бележка под линия 95, точка 52, последно изречение.

136. Вярно е, че невинаги подобни оправдани правни очаквания подлежат задължително на защита. Така например Съдът приема, че решение на Комисията да не повдига възражения срещу схема за държавни помощи не може да породи у бенефициерите на помощи каквито и да било оправдани правни очаквания в случай на оспорването им в надлежен срок от самите тях пред общностните юрисдикции [105].

137. В настоящия случай обаче не е била подадена жалба за отмяна на спорното решение пред общностните юрисдикции на основание член 173 от Договора за ЕО. Следователно спорното решение е станало окончателно по отношение на тези, които са могли да го оспорват, поради което оправданите правни очаквания, свързани с неговия окончателен характер, подлежат на защита.

138. Заинтересованите лица не са могли да предвидят обявяването на спорното решение от Съда за недействително по пътя на преюдициалното запитване години по-късно, още повече че такова производство може да бъде започнато от много национални юрисдикции и не е обвързано с никакви срокове, чието пропускане бенефициерите на помощи да са можели или да е трябвало да изчакат.

105 — Решение от 14 януари 1997 г. по дело Испания/Комисия (C-169/95, Recueil, стр. I-135, точка 53), едва наскоро потвърдено с Решение по дело CELF, посочено по-горе в бележка под линия 96, точки 66 и 67.

139. Трябва също да се припомни, че вследствие на разрешаването на схемата за помощи в много случаи и в продължение на години са събирани такси и са предоставяни помощи. Както френското правителство освен това достоверно изтъква, предоставените от фонда за подпомагане на радиоразпространението помощи представляват за много малки радиостанции със слушатели на местно равнище значителна съставна част от техните приходи. Евентуално възстановяване на помощите би могло да застраши съществуването на тези радиостанции и с това, в крайна сметка, плурализма във френския медиен пейзаж на местно равнище [106].

140. В светлината на гореизложеното не бих счела за уместно бенефициерите на помощи да бъдат изложени прибързано на евентуални претенции за възстановяване или вземания за лихви. Такова положение обаче би могло да настъпи, ако в настоящия случай Съдът установи недействителността на спорното решение, без същевременно да разпореди продължаване на действието му. Всъщност в тази хипотеза всички национални органи биха били задължени да отчетат необходимите последици от недействителността на спорното решение [107]. Този извод бе потвърден в постановеното неотдавна Решение на

106 — Относно значението на запазването на многообразието на медиите като цяло вж. например Решение от 26 юни 1997 г. по дело Familiapress (C-368/95, Recueil, стр. I-3689, точка 18). Относно значението на запазването на плурализма в сектора на радио- и телевизионно разпространение вж. например Решение от 25 юли 1991 г. по дело Collectieve Antennevoorziening Gouda (C-288/89, Recueil, стр. 4007, точка 23) и Решение по дело United Pan-Europe Communications Belgium и др., посочено по-горе в бележка под линия 88, точка 41.

107 — Решение от 30 октомври 1975 г. по дело Rey Soda (23/75, Recueil, стр. 1279, точка 51), Решение от 2 март 1989 г. по дело Pinna (359/87, Recueil, стр. 585, точка 13), Решение от 27 септември 2007 г. по дело Ikea Wholesale (C-351/04, Сборник, стр. I-7723, точка 67) и Определение по дело Fratelli Martini и Cargill, посочено по-горе в бележка под линия 97, точка 53.

Съда по дело CELF, съгласно което предоставянето на помощ следва да се счита за незаконосъобразно с обратна сила веднага след като разрешението на помощта е обезсилено в производство по жалба за отмяна [108].

141. Съмнявам се, разбира се, дали разрешението, възприето в Решение по дело CELF, посочено по-горе, би могло да се приложи изцяло за случай като настоящия. Следва да се припомни по-специално, че Комисията не е била уведомена за помощта, разглеждана по дело CELF, докато в настоящия случай приложимата схема за помощи е била предмет на уведомление по смисъла на член 93, параграф 3 от Договора за ЕО, като е била приведена в изпълнение едва след като е била разрешена.

142. При все това към настоящия момент не може да се изключи възможността националните органи да се ръководят от съдебната практика по дело CELF в случай като настоящия. По-специално на националните съдилища би могло да се наложи в рамките на съответното им национално право, преди да е прието ново решение от Комисията, да трябва да разпоредят възстановяването на вече предоставени помощи заедно с лихвите или да присъждат обезщетение за вреди по искове, предявени от конкуренти [109]; заедно с това националните юрисдикции биха могли веднага да трябва да разпоредят възстановяването на заплатените такси върху радио- телевизионната реклама и по този начин да застрашат финансовото равновесие на фонда за подпомагане на радиоразпространението. Всичко това може напълно да се изключи, само като се разпореди временното запазване на действието на спорното решение.

143. Ето защо предлагам на Съда да запази действието на спорното решение, докато Комисията приеме ново решение относно съвместимостта на френската схема за помощи с общия пазар и това ново решение стане окончателно, т.е. докато това решение не може повече да бъде оспорено с жалбата за отмяна, предвидена в член 230 ЕО.

4. Последиците от временното запазване на действието на спорното решение

144. Ако действието на спорното решение се запази в предложения от мен смисъл, по отношение на бенефициерите на помощи и на задължените да заплащат таксата лица това би имало следните последици.

108 — Посочено по-горе в бележка под линия 96. Вж. по-специално точка 63 от това решение.

109 — Решение по дело CELF, посочено по-горе в бележка под линия 96, по-специално точки 52 и 53.

a) Правното положение по време на преходния период

145. През преходния период до приемането на ново окончателно решение от Комисията относно съвместимостта на френската схема за помощи с общия пазар нито бенефициерите на помощи трябва да връщат помощите, получени от тях за периода от 1998 г. до 2002 г., нито френската данъчна администрация може да бъде задължена да възстанови окончателно на задължените да заплащат таксата лица като Régie Networks парафискалната такса, събрана за периода от 1998 г. до 2002 г.[110], тъй като разрешението на схемата за помощи, предоставено със спорното решение, продължава временно да поражда действието си.

146. Временното запазване на действието на спорното решение не бива обаче да застрашава ефективната защита на оправданите правни очаквания на онези задължени да заплащат таксата лица, които — както в случая Régie Networks — вече са използвали правните способи за защита в съответствие с приложимото национално законодателство, за да им бъдат възстановени заплатените от тях такси[111].

147. Националната юрисдикция следва да гарантира тази ефективна правна защита в съответствие с наличните в националното право възможности[112]. Така например националната юрисдикция би могла да разпореди *временното връщане* на заплатените такси до приемането на ново решение от Комисията или да обвърже връщането с *отлагателното условие* Комисията да обяви френската схема за помощи за несъвместима с общия пазар с окончателно решение. В този смисъл друга възможност е националната юрисдикция *да спре главното производство*, докато Комисията приеме новото решение относно въпроса за съвместимостта на схемата за помощи с общия пазар и това решение стане окончателно.

б) Правното положение в хипотезата на ново благоприятно решение

148. Ако в окончателно решение Комисията отново стигне до заключението, че френската схема за помощи е съвместима с общия пазар, възстановяването на помощите, предоставени за периода от 1998 г. до 2002 г., и на събраните през този период такси е напълно изключено.

110 — Вж. в същия смисъл Решение по дело Providence agricole de la Champagne, посочено по-горе в бележка под линия 95, точка 45, последно изречение и точка 46, Решение по дело Maïseries de Beauce, посочено по-горе в бележка под линия 95, точка 45, последно изречение и точка 46 и Решение по дело Roquette Frères, посочено по-горе в бележка под линия 95, точка 52, последно изречение и точка 53.

111 — Вж. в същия смисъл Решение по дело Roquette Frères, посочено по-горе в бележка под линия 96, точка 27 и Решение по дело FMC и др., посочено по-горе в бележка под линия 94, точка 58; вж. също Решение по дело Pinna, посочено по-горе в бележка под линия 99, точка 30 и Решение по дело Lomas и др., посочено по-горе в бележка под линия 99, точка 24.

112 — Относно задължението на националната юрисдикция да тълкува и прилага националните процесуалноправни норми по начин, който гарантира правната защита, вж. Решение по дело Unibet, посочено по-горе в бележка под линия 40, точка 44 и Решение по дело Impact, посочено по-горе в бележка под линия 40, точка 54. Относно правото на частноправния субект на ефективно средство за защита с цел да получи възстановяване на данъци и такси, събрани в нарушение на общностното право, вж. също Решение от 12 декември 2006 г. по дело Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, Recueil, стр. I-11753, точка 204) и Решение от 13 март 2007 г. по дело Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation (C-524/04, Recueil, стр. I-2107, точка 128, първо тире).

149. По съображение за изчерпателност ще добавя, че в този случай от бенефициерите на помощи не може да се изискват лихвите върху получената облага, от която са се ползвали, нито трети лица трябва да бъдат обезщетени за тази облага.

150. Действително в Решение по дело CELF [113], посочено по-горе, Съдът постановява, че окончателното решение на Комисията няма за резултат санирането a posteriori на изпълнителните актове, извършени в нарушение на забраната за привеждане в действие. Това твърдение обаче е направено в контекста на хипотезата, в която — както е положението по дело CELF — Комисията не е уведомена надлежно за държавните помощи и във всеки случай те са приведени в изпълнение, преди да бъдат разрешени. Твърдението е израз на безпокойството да не се насърчава по никакъв начин незачитане на задължението за уведомление и на задължението за standstill съгласно член 93, параграф 3 от Договора за ЕО (понастоящем член 88, параграф 3 ЕО) и да се гарантира полезното действие на тези два крайъгълни камъка на системата за превантивен контрол на помощите [114].

113 — Посочено по-горе в бележка под линия 96, точка 40, първо изречение; вж. също Решение по дело FNCE, посочено по-горе в бележка под линия 93, точка 16, Решение по дело van Calster и др., посочено по-горе в бележка под линия 4, точка 63 и Решение от 5 октомври 2006 г. по дело Transalpine Ölleitung in Österreich (C-368/04, Recueil, стр. I-9957, точка 41).

114 — Решение по дело CELF, посочено по-горе в бележка под линия 96, точка 40, второ изречение във връзка с точки 36 и 37; вж. също Решение по дело FNCE, посочено по-горе в бележка под линия 93, точка 16, Решение по дело van Calster и др., посочено по-горе в бележка под линия 4, точка 63 и Решение по дело Transalpine Ölleitung in Österreich, посочено по-горе в бележка под линия 113, точки 41 и 42.

151. Следователно съдебната практика по дело CELF не може да се прилага за случаи като настоящия, в които Комисията е уведомена надлежно за схема за помощи и тази схема е приведена в изпълнение едва след като е била разрешена. В случаи като настоящия не става дума за предотвратяването на евентуални нарушения на задължението за уведомление и на задължението за standstill, а още помалко за санкциониране на действително извършени нарушения. Става въпрос да се гарантира надлежното зачитане на правната сигурност и защитата на оправданите правни очаквания. За да се постигне тази цел, новото обявяване на съвместимостта на схемата за помощи с общия пазар трябва да има обратно действие до началната дата на прилагане на схемата за помощи.

в) Правното положение в хипотезата на отрицателно решение

152. Ако след нова проверка на схемата за помощи, Комисията все пак заключи, че тази схема е несъвместима с общия пазар, помощите, предоставени за периода от 1998 г. до 2002 г., както и събраните през този период такси следва да се считат за незаконосъобразни.

153. В това отрицателно решение предвид принципа на защита на оправданите правни очаквания Комисията следва да определи дали е оправдано да изиска от Френската република възстановяването на вече изплатените помощи [115]; като такова разпореждане на Комисията от своя страна подлежи на контрола на общностния съд.

154. Като съставна част от френската схема за помощи парафискалната такса също би била предмет на отрицателното решение на Комисията и следователно също несъвместима с общия пазар. Вследствие на това заплатените за периода от 1998 г. до 2002 г. такси биха били незаконосъобразно събрани и би трябвало да бъдат възстановени. Съгласно постоянната съдебна практика частноправният субект има право да получи възстановяване на такси, събрани в нарушение на общностното право [116]. Разбира се, правилата, уреждащи възстановяването, не могат да бъдат по-неблагоприятни от тези, които уреждат аналогични права, които по своя произход принадлежат към вътрешния правен ред (принцип на равностойност), а възстановяването не трябва да бъде направено практически невъзможно или прекомерно трудно (принцип на ефективността) [117].

155. Наистина в хипотезата на отрицателно решение на Комисията би могло да възникне положение, при което на задължените да заплащат таксата лица ще бъде върната заплатената от тях парафискална такса, докато бенефициерите на помощи по съображения за защита на оправданите правни очаквания вероятно ще могат да задържат помощите, получени за периода от 1998 г. до 2002 г. Това би довело до известна степен до прекратяване на връзката по предназначение между парафискалната такса върху радио- и телевизионната реклама и помощите, финансирани с приходите от нея. Това обаче е неизбежно, ако се иска, от една страна, на бенефициерите на помощи да се предостави защита на оправданите правни очаквания, на която те имат право, и от друга страна, да не бъде застрашена ефективната правна защита на задължените да изплащат таксата лица. Опасността от несъвместимост с общия пазар носи държавата членка, която е регламентирала своята схема за помощи по такъв начин, че съществува задължителна връзка по предназначение между дадена такса и финансираните с нея помощи. Тази опасност не следва да се прехвърля върху задължените да заплащат таксата лица или върху бенефициерите на помощи.

115 — Относно зачитането на принципа на защита на оправданите правни очаквания във връзка с контрола на схемите за помощи вж. също Решение от 22 юни 2006 г. по дело Белгия и Forum 187/Комисия (C-182/03 и C-217/03, Recueil, стр. I-5479, точки 147—167).

116 — Вж. тук наред с други решения Решение от 9 ноември 1983 г. по дело San Giorgio (199/82, Recueil, стр. 3595, точка 12), Решение от 14 януари 1997 г. по дело Comateb и др. (C-192/95—C-218/95, Recueil, стр. I-165, точка 20), Решение от 30 март 2006 г. по дело Uudenkaupungin kaupunki (C-184/04, Recueil, стр. I-13039, точка 54), Решение по дело Test Claimants in the FII Group Litigation, посочено по-горе в бележка под линия 112, точка 202 и Решение по дело Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, посочено по-горе в бележка под линия 112, точка 110.

117 — Решение от 16 декември 1976 г. по дело Rewe-Zentralfinanz и Rewe-Zentral (33/76, Recueil, стр. 1989, точка 5), Решение от 27 март 1980 г. по дело Denkavit italiana (61/79, Recueil, стр. 1205, точка 25), Решение по дело San Giorgio, посочено по-горе в бележка под линия 116, точка 12, Решение по дело Test Claimants in the FII Group Litigation, посочено по-горе в бележка под линия 112, точка 203 и Решение по дело Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, посочено по-горе в бележка под линия 112, точка 111.

VI — Заключение

156. С оглед на гореизложеното предлагам на Съда да отговори на преюдициалното запитване на Cour administrative d'appel Lyon, както следва:

„1. Обявява за недействително нотифицираното на 10 ноември 1997 г. решение на Комисията на Европейските общности да не повдига възражения срещу схемата за помощи на Френската република за подпомагане на радиоразпространението (помощ № N 679/97), за която е била уведомена.

2. Действието на решението, посочено в точка 1, се запазва, докато Комисията на Европейските общности приеме ново решение относно съвместимостта на схемата за помощи с общия пазар, за която е била уведомена, и това решение не може повече да бъде оспорено с жалбата за отмяна, предвидена в член 230 ЕО."